

ADOLF WILHELM ROOS' BREV
TILL SÖNERNA ADOLF OCH AXEL

*Amalia Lindegrens porträtt av Adolf Wilhelm Roos, oljemålning 1877, i Postmuseum.
Jämför brev nr 51.*

Adolf Wilhelm Roos (1824—1895) var svensk generalpostdirektör åren 1867—1889. Men redan från sin anställning i Postverket 1860 och framför allt från 1863 när han i egenskap av kanslidepartementschef — närmast byråchef — blev föredragande inför Poststyrelsen var han redan verkets informelle chef.

Roos som privatman har varit relativt okänd om man undantar det kapitel som sonen, sedermera landshövdingen Gustaf Roos skrev om honom i Krönikan om Jakobstads-Roosarne, Stockholm 1935 sid. 159—196, och som även berör vissa privata förhållanden och innehåller citat ur brev ställda till denne.

1968 erhöll Postmuseum som gåva en samling på tillhoppa 165 brev, vilka täcker hela Roos' tid som generalpostdirektör. Donator är herr Eric Roos, Stockholm, son till Axel Roos och sonson till Adolf Wilhelm Roos. Mottagaren av de flesta breven var emellertid den äldste sonen, sedermera godsägaren Adolf Roos. Men det finns också ett antal brev till Eric Roos' far, sedermera häradshövdingen Axel Roos, som var Adolf Wilhelms tredje son.

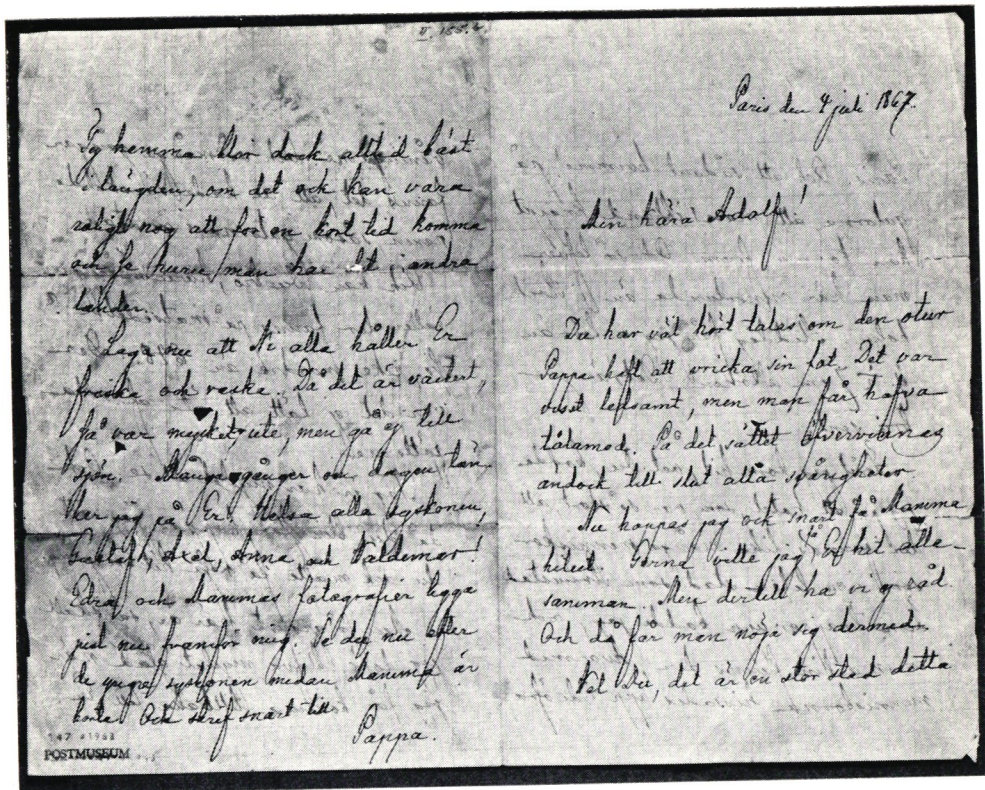
Brevens innehåll är naturligtvis till övervägande del av rent privat natur. Men de har ändå bedömts vara av så stort allmänt intresse — Roos är ju en av Postens stora gestalter — att Postmuseum med stor glädje presenterar dem i tryck efter välvilligt tillstånd av donator. De visar bland annat det ömma och »moderna» förhållande, som rådde mellan Roos och alldeles särskilt den äldste sonen Adolf, till vilken de flesta breven är riktade. Här följer samtliga 51 brev som har bevarats från åren 1867—77.

För att uppnå en riktig tidsföljd har också breven till sonen Axel »varvats» med breven till Adolf. Roos' piktur är även om den inte är särskilt lättläst i allmänhet relativt tydbar. Men i ett par fall har uppenbara felskrivningar konstaterats. Då har det troliga alternativet återgivits inom parentes.

I några fall har det ansetts lämpligt att med noter göra förtydliganden. Detta gäller speciellt om vissa personer, särskilt släktingar som nämns eller om dåtida förhållanden av mera allmänt intresse.

Stockholm i augusti 1969

Gilbert Svenson

Brev nr 1.

1.

Paris den 4 juli 1867.

Min kära Adolf!

Du har väl hört talas om den otur Pappa haft att vricka sin fot. Det var visst ledsamt, men man får hafva tålmod. På det sättet öfvervinnas ändock till slut alla svårigheter.

Nu hoppas jag ock snart få Mamma hitut. Gerna ville jag få Er hit allesamman. Men dertill ha vi ej råd. Och då får man nöja sig dermed.

Vet Du, det är en stor stad detta Paris. Och ett sådant hvimmel på gatorna, att man ibland knappt kan komma fram. Och så lefver man här annorlunda än i Stockholm. Middag får jag ej förrän kl. $\frac{1}{2}$ 7 om aftonen. Det är ju bra sent.

Först jag kom hit, vet Du, bodde jag på ett hotel, som var så stort, att der funnos lika många människor som i en liten stad som Strömstad.¹ Fem

¹ Roos vistades i regel varje sommar i Bohuslän för »brunnskurer» — ibland i Strömstad men oftast i Lysekil.

trappor upp bodde jag, och en maskin fanns der, hvarmed menniskorna hissades upp i de öfra våningarne. Och så många gånger fanns det, att de hade särskilda namn, såsom gatorna i en stad.

Och kan Du tro, huru många rätter der fanns på matsedeln? Jo, icke mindre än 648. Der var det ej lätt att äta af alla rätterne.

Nog är här mycket att se. Och då du blir stor, hoppas jag att du ock måtte få resa hit en gång.¹

Men, så grannt här är, så skall jag dock blifva mycket glad när jag får komma tillbaka till Er. Ty hemma blir dock alltid bäst i längden, om det ock kan vara roligt nog att för en kort tid komma och se huru man har det i andra länder.

Laga nu att Ni alla håller Er friska och raska. Då det är vackert, så var mycket ute, men gå ej till sjön. Många gånger om dagen tänker jag på Er. Helsa alla syskonen, Gustaf, Axel, Anna och Waldemar.² Edra och Mammans fotografier ligga just nu framför mig. Se du nu efter de yngre syskonen medan Mamma är borta. Och skrif snart till

Pappa.

2.

Paris d. 25 juli 1867.
torsdag eftermiddagen

Min kära Gosse!

Tack för ditt bref!

Det var mycket roligt att erhålla det.

Här vandra vi omkring, Mamma och jag, så mycket vi orka och kunna om dagarne.

Men du må tro att här är långt mellan de olika delarne af staden.

I söndags voro vi utresta till ett lustslott, som ligger utanför Paris.

Det hette St Cloud.

Der brukar Kejsaren bo, men nu var han icke der.

Du må tro att der var något fint.

En annan dag voro vi i en kyrka, som heter Notre Dame.

Der stego vi upp i kyrktornet.

Det var 368 trappsteg.

Det kostade allt litet på min fot, men så var der också en vacker utsigt.

¹ Roos' vistelse i Paris gällde förhandlingar om nytt postavtal med Frankrike. Fru Sophie Maria Roos född Nordenfalk (1836—1923) var med på resan.

² Barnen var: Adolf (1858—1937), Gustaf (1859—1938), Axel (1860—1928), Anna (Maria) (1862—1938), Waldemar (1864—1941).

Hela Paris kunde man der se med alla dess torn och slott och långa, vackra alléer, som finnes här på gatorna.

I dag ha' vi varit och sett på Kejsar Napoleon den förstes graf.

Han ligger i en stor stenkista, som kallas sarkofag och en hel kyrka är bygd omkring grafven.

Och kan du gissa hvarifrån stenen är tagen till sarkofagen?

Jo, ifrån Finland.

War det icke eget det?

Men vet du, min gosse! att så många vackra saker här än finnas att se, så har jag dock aldrig sedan jag for hemifrån, sett en så vacker natur som vid Svalnäs.¹

Nej, icke på något enda ställe.

Mätte ni nu blott också ha' vackert väder!

Både Mamma och jag längta mycket efter att snart åter komma till Er.

Men ännu kan det dock ej blifva så hastigt.

Hållen Er emedlertid raska.

Det var ju roligt att Gustaf och du nu fått börja bada.

Men varen försigtiga och dröj ej länge i vattnet.

Helsa hjertligen Tante Wahlborg, som är så god och vistas hos Er, samt alla syskonen, Gustaf, Axel, Anna och Waldemar

från Pappa

3.

Göteborg d. 27 febr. 1868.

Min käre Adolf!

Hjertligt tack, min kära gosse, för ditt bref.

Jag fick det just nyss vid ankomsten hit till Göteborg.

Och först igår genom Wahlborgs telegram erfor jag att äfven du varit litet sjuk.

Gud ske lof, emedlertid att det nu syns vara öfverståndet.

Ja, kära du! nu är jag allt tämmeligen trött på att resa.

Nästan hvar natt ligga på ett nytt ställe och ständigt packa upp och packa ner, det blir ändock till slut litet tröttsamt.

I Köpenhamn hade jag det rätt trefligt och råkade både Farbror Rye och Farbror Lund, som bad särskildt helsa dig.

Hör du nu min gosse!

När det här kommer fram så är det Mammans födelsedag och namnsdag och äfven Annas namnsdag.²

¹ Svalnäs var familjens ordinarie sommarställe. Det låg troligen vid Norrviken.

² Mariadagen 28.2.

Jag tänker att jag skall väl äfven hinna hem till den dagen, men förr än till qvällen blir det ej.

Kan nu du styra om att på förmiddagen bli köpta några blommor åt Mamma och kanske någon åt Anna med.

Pengar kan väl Mina lemna dig om du ej har några sjelf, så skall jag betala det då jag kommer.

Helsa hjertligen alla syskonen!

Pappa.

4.

Brüssel, alias Bruxelles
d. 27/IV 58. (68) Söndqvällen

Min kära Axel,¹

Mammas bref af den 25 dennes erhöll jag för en stund sedan.

Tacka Henne hjertligen derfor.

Det bref som jag i torsdag från Rostock skref till Mamma, bör ock idag hafva framkommit.

Fredag middagen kom jag till Hamburg, »den fria och hansestaden», som det ännu heter, fastän Hansan länge sedan är död och — om någon frihet verkligen der någonsin funnits — våra vänner Preussarne, för några år sedan, välvilligt tagit den om händer.

För öfrigt är Hamburg för den som icke »gör i affärer», en tämmeligen tråkig stad.

Kallt och ruskigt var der äfven, mer t.o.m. än i Stockholm, så att, under de 20 à 22 timmar jag låg deröfver, jag fick låta elda tre brasor, af hvilka hvardera kostade 1 mark = 90 öre.

Men så voro de väl äfven de sista som jag under resan skall behöfva kosta på mig.

Från Hamburg reste jag igår middags och kom på qvällen till Köln.

Köln är egentligen märkvärdigt för sin verldsbekanta Dom och för sin Eau de Cologne eller Kölnisches Wasser.

Som Du visst vet har emedlertid redan förut en hög auktoritet gjort den anmärkningen att icke i Köln allt vatten är eau de Cologne.

Således var det icke heller sådant som jag idag på morgonen fick i min balja.

Emedlertid fick jag tillfälle anmärka att, tvärt emot hvad man allmänt antagit, Köln, utom Domen och eau de Cologne, ännu inneslöt något märkvärdigt.

Det var de största råttor jag ännu någonsin sett.

¹ Det äldsta bevarade brevet till Axel.

Först kl. 12 kunde jag gå till sängs.

Jag var just färdig att somna, då jag i rummet fick höra ett förskräckligt väsen.

En annan skulle kanske ha' föreställt sig att det var någon af de 11.000 heliga jungfrurna, hvilkas ben förvaras i den närbelägna kyrkan, som företagit sig att ofreda kättaren som slagit sig till ro i deras granskap.

Men jag var mera praktisk.

Med tillhjälp af en Jönköpingständstikka upptäckte jag snart en hop råttor, af jättelika dimensioner som, vid skenet af strykstickan, skyndade sig till alla hörn af rummet.

Jag älskar icke mycket den sortens sängkammarmamrater.

Hvad skulle Du nu gjort i en dylik situation?

Sannolikt tagit Dig för att skrika.

Men det hjälper ej längre än man håller på dermed.

Efter åtskilliga bultningar i väggen, som dock endast för en kort stund förjagade de ovälkomna gästerna, fick jag en lumenieuse idé, hvaröfver jag icke kan underlåta att skryta litet.

Jag tände på bägge ljusena och stälde dem — icke på golvet, ty det kunde gifvit anledning till en eldsvåda — utan i baljan, der vattnet icke var högre än ljusstakarne.

Och så fick jag äntligen ro.

Men då var också kl. 2 på natten.

Och kl. 6.30 skulle jag väckas.

Undra därför icke om jag nu pratar litet i nattmössan.

Hit till Brüssel kom jag idag på middagen.

Det är Paris i miniatyr.

För öfrigt ingenting märkvärdigt.

En gammal, vacker kyrka finns här, men den är inklämd bland en hop ruckel.

För öfrigt en massa lysande butiker, för det mesta likväl upptagna af sockerbagare.

Jag önskar att Du vore här.

I morgon e.m. strax efter kl. 5 hoppas jag vara i Paris.¹

Och skönt skall det blifva att komma litet i ro.

Från Paris skrifver jag snart till Mamma.

Bed Henne betala den der hyrskräkningen, om möjligt med afdrag för väntningen.

¹ Resa till Paris för postavtal men också förberedande förhandlingar om en »post-förening».

Bed också Mamma att — om den der kartan öfver Paris, som jag glömde, skulle anträffas — sända mig den under korsband.

Det är den der kartan som är inbunden i svart band.

I slutet af april eller början af maj kommer sannolikt till mig ett rekommenderadt bref fr. Osc. Erikson, innehållande kupongerna till mina aktier i Göt. Hand. kompani.

Bed Mamma öppna brefvet och genom Dig eller någon annan pålitlig person (!) öfverlemnna kupongerna till Reutersvärd, som lofvat lyfta penningarne (antagl. 405 kr.)

Penningarne torde Mamma vara god och, i jemna hundratal, för min räkning insätta på Upp- och Afskrifningsräkning i Stockholms Enskilda Bank.

Helsa innerligen Mamma och Syskonen

Pa.

Köpis d. 7/7 1869.
Söndag morn

Min kärna syster,

Någon beläning från Köpis.
Det är dock beläningens ordent från
Karlman.
Det som var jag igen till middag
och hela eftermiddagen
De lo öfver sommen tre församling
mig från stadens, vid oss på drottning
Karlman Övedal.
Det är min del på jag
och i den badstuga jag igen.

Brev nr 5.

Min kärna syster,

Har du någon hint talar om
Faldland?
Och vilken har det ligger?
Ni vil, det är jag nu
Det är en värdig holl.
Kull af öfver och vattning

Brev nr 6 (Gustafsors den 13 juli 1869).

5.

Wexiö d. 4/VII 1869.
söndag middⁿ

Min kära Adolf,
Många helsningar från Wexiö.
Det är dock naturligtvis endast från Westmans.
Hos dem var jag igår till middagen och hela eftermiddagen.
De bo öfver sommaren tre fjerdingväg från staden, vid en badort som heter Evedal.

Det är invid Helgasjön.
Och i den badade jag igår.
Der var icke vattnet mycket kallt.
På aftonen slogo vi kägler allesamman.
Ganska vackert och trefligt var der.
Och ål äta vi alla mål.
Det är då åtminstone väl att jag slutat min brunnskur.
I dag på f.m. har jag varit en stund i domkyrkan samt sedan besett Tegnér's graf.

Och om en liten stund resa vi ut till herrskapet Schantz, jag och sekreteraren Broberg¹, hvilken följer med mig på resan.

Derifrån fara vi till Jönköping.
Och sedan till Hjo.
Så att till Göteborg kommer jag ej förrän tisdagqvällen.
Ofta undrar jag hvad Ni ta'n er till om dagarne.
Jag hoppas att ni måtte hafva lika så varmt och vackert som här är.
Badar, gör Ni väl alla dagar.
Men glöm ej att vara försigtiga med sjön.
Och gå aldrig till den utan att hafva sagt till åt Mamma.
Kom ihåg det.
Gör du det, så iakttaga de andra nog det också.
Derför skall du sätta en ära uti att aldrig göra något orätt, hvarken i den saken eller andra.
Helsa hjertligen Mamma och alla syskonen, Gustaf, Axel, Anna och Waldemar.
Pappa.

6.

(Gustafsfors d. 13 jul. 69)

Min kära Axel,
Har du någonsin hört talas om Dalsland?

¹ Frans Broberg (1835—1916) var sekreterare i Poststyrelsen 1868 och blev postdirektör i Göteborg 1877—1909.

Och vet du hvar det ligger?
Nå väl, der är jag nu.
Det är en vacker trakt.
Full af sjöar och vattendrag.
Och alla äro de förbundna till en kanal.
Den kallas Dalslands kanal.
Tänk dig Pappa, sittande ensam i en ångbåt, som ilar fram på dessa vatten.¹

Och bredvid mig, — gissa hvad.
En korg.
Och i den?
De aldra prägtigaste smultron.
Hvad det är skada att du ej är med der.
Kanske en gång framdeles.
Sedan först Gustaf fått någon gång resa med Pappa.

Jag hoppas att Ni emedlertid äro mycket snälla under min frånvaro, allesamman.

Många helsningar sände dig Farbror Westman, då jag för några dagar sedan var i Wexiö.

Han lofvade att Du skulle få någonting då han i vinter kommer till Stockholm.

Kan du gissa hvad det var?
Det var någonting som smäller.
Och någonting som ej kostar något.
Mera säger jag ej.
Men nog tror jag han håller ord.

Helsa alla syskonen, Adolf, Gustaf, Anna och Waldemar.

Pappa

Gustafsfors d. 13 juli 1869.

7.

Christiania d. 3 nov. 1869.

Min kära Adolf,
Tiden är här mycket knapp.
Vi ha' så mycket att göra.
Dagliga öfverläggningar.
Och deremellan måste man göra en hop besök.

¹ Tack vare denna resa inrättades den första »ångbåtsposten» i landet på hösten 1869. Poststämpeln har texten: Dalslands kanal.

Posthuset vid Lilla Nygatan — nuvarande Postmuseum — där generalpoststyrelsen inrymdes från 1720 till 1875.

Och så middagsbjudningar.

Jag hinner därför endast sända Dig några få rader.

Wet du att här ha' vi full vinter.

Åka alla dagar på släde.

De ha' en slags små slädar, som gå mycket lätt.

Så att det bär af med dugtig fart.

Men enkla fönster nyttjar man.

Och intet spjäll i kakelugnen.

Du kan då tro att det ej är så godt att få mycket varmt i rummen.

I afton skall jag gå på en sådan der konstridning.

Den herre, der vi äta middag i dag, har bjudit oss på det nöjet.

Jag önskade mycket heldre att du kunde ha' det.

Ty du skulle nog njuta deraf mer än jag.

Fastän här ej är någon elefant.

Ha'n Ni ej redan sett den som är i Stockholm, så bed att Mamma bjuder Er någon afton på det nöjet.

*Och helsa hjertligen alla syskonen, Gustaf, Axel, Anna och Waldemar
från Pappa.*

8.

Malmö d. 15/XI 69.

*Min kära Axel,
Tack för ditt bref.*

Jag fick det först igår i Köpenhamn.
Men det var icke ditt fel.
Det hade blifvit oriktigt skickadt från Malmö.
Men, så var det så mycket välkomnare, om jag ock fått vänta på det.
Jag gissar att väl nu också i Stockholm kylan börjat gifva med sig.
Här åtminstone ha' vi nu åter vackert och blidt väder.
Och igen snö synes här.

Tråkigt var det ju att elefanten, som ni såg, skulle vara så liten.
Men hoppoms att han växer med tiden.
Eller också kommer kanske en annan gång en större.
Och då skall ni väl få gå och se på den.
Snart är jag hemma hos er igen.
Troligtvis ej mer än två dagar efter det att du erhållit detta.
Helsa hjertligen alla syskonen, Adolf, Gustaf, Anna och Waldemar.
Pappa

9.

Nora, d. 21 maj 1870.

Min käre Adolf,
Jag hade ämnat dröja med att skrifva till dig till dess jag finge litet mera ro, för att skrifva ett ordentligt bref.
Men det tycks gå mera smått med den saken.
Derför redan nu några få ord.
Egentligen endast för att tacka dig för paketet som jag fick i Upsala.
Jag såg att du expedierat det.
Och det var ju mycket ordentligt gjort.
Om min resa hinner jag idag ej skrifva mycket.
Orkar det ej heller, då jag f.n. är tämmeligen trött.
Den angenämaste resedagen har jag emedlertid haft idag.
Det är också en rasande skilnad att komma hit in i bergslagen från de der flacka och blåsiga Upplands- och Westmanlandsslätterna.
Här är verkligen ganska vackert.
Löfklädda kullar och sjöar här och der.
Men några stora städer äro hvarken Nora eller Lindesberg.
Icke ens så stora som Strömstad, synes det.
Den sednare eller Lindesberg är dessutom till hälften nedbränd.
Der har i fjol varit en stor eldsvåda.
Och ännu består staden till hälften af ruiner.
Men mycket vackert ligger den.

*Hvad jag många gånger önskat att hafva någon af Er med nu på resan.
Men det gick naturligtvis icke an.
Kort efter det att Du fått detta, far väl äfven Mamma ifrån Er.
Låt nu se att du under tiden som en äldre bror vakar öfver att ingen
olycka eller ledsamhet händer någon af Er.
Jag litar på det.
Och helsa hjertligen alla syskonen*

från Pappa.

10.

*Linköping d. 27 maj 70.
fredag e.m.*

*Min kära Axel,
Från ärternas¹ och grötens förlofvade land sänder jag dig dessa rader.
Det är från det feta Östergötland.
Du skulle se dessa östgötagubbarne.
Mot dem är du som ett halmstrå.
Så frodiga äro de.
Men så är det också ett fruktbart land.
Åker invid åker, och rika och goda skördar.
Hit till Linköping kom jag idag på förmiddagen.
En stor del af gårdagen tillbragte jag på Finspong.
Det är ett bland de största, om ej det aldra största bruk i Sverige.
Men icke något wåffelbruk.
Det är bara jernsaker man gör der.
Men några af dem ganska duktiga.²
Man gör der kanoner, af hvilka hvar och en kostar 18,000 Rdr.
Det är penningar det.
Men så går ock kulan genom en jernplåt som är en half aln tjock.
Jag såg en sådan der plåt som man skjutet tvärtigenom.
Häri från Linköping kommer jag väl ej förrän i morgon bittida.
I afton hoppas jag råka morbror Otto,³ som exercerar på Malma hed,
ungefär en half mil häri från.
Han har blifvit hitbjuden till Landshöfding Bergman, hos hvilken jag
skall vara i afton.
Sednast i öfvermorgon, hoppas jag vara på Blekhem.⁴
Och der räknar jag på att få höra af Er.*

¹ Gröna ärtor liksom gula var viktiga maträtter i Fattig-Sverige.

² Duktig = stor, präktig.

³ Otto Nordenfalk, infanteriofficer.

⁴ Blekhem, det Nordenfalkska godset i Tjusts härad i Småland.

Emedlertid hoppas jag att Ni under tiden äro mycket snälla.
Och icke allt för mycket lifvade.
Du simmar väl nu i bara kallskål¹, gissar jag.
Helsa hjertligen bröderna, Adolf och Gustaf.
Och låt mig snart höra af Er.
Efter den 1 juni är det bäst att Ni adresserar bref till mig på Kalskrona.
(Karlskrona) Pappa.

11.

Blekhem d. 31 maj. 70.
tisdag morgⁿ

Min snälla Adolf,
Tack för edra bref, som jag fick vid hitkomsten.
Det var först lördagqvällen.
Du kan tro att vi ofta tänka på Er, både Mamma och jag.
Och undra huru Ni ha'n det.
Litet oroliga äro vi nog också för Er.
Men hoppas dock att allt måtte gå väl för Er.
Från Linköping skref jag sist.
Det var till Axel.
Der råkade jag på qvällen morbror Otto.
Och sedan följde han med mig i min vagn ända hit till Blekhem.
Och roligt, må Du tro, var det här råka Mamma och småsyskonen.
De äta, syskonen nemligen, hela dagen, tror jag.
Och raska äro de.
I dag, om några minuter, reser jag in till Vestervik.
Och der dröjer jag nästan hela dagen.
Men på qvällen kommer jag åter och dröjer väl då här till fredagen.
Den dagen tänker jag att vi gifva oss af, både Mamma och jag.
Men den gången åt olika håll.
Så att förr än till midsommaren kommer jag väl ej hem.
Men då skall jag också säkert vara der.
I öfvermorgon äro Anna och Waldemar bjudna till Nygård, som är
de Marés egendom.
Men som der går skarlakansfebern, töras vi ej låta dem fara dit.
Det är ledsamt nog det, men kan ej hjälpas.
En annan gång kanske ett ordentligare bref.
Nu håller man redan på att spänna för vagnen.
Helsa Gustaf och Axel. Pappa.

¹ Sommardryck, kallt vatten, smält socker, citronskivor och något muskot.

12.

Köpenhamn d. 18/VI 70.
lörd. f.m.

Min kära Axel,
Tack för ditt bref.
Tacka ock Gustaf för det bref som vid min hitkomst var mig till mötes.
Jag hinner nu ej besvara det.
Men jag hoppas mycket snart få göra det muntligen.
Här har varit den aldra vackraste och varmaste sommar.
Men i dag är det återigen litet kyligare.
Jag hoppas att Du lagar så att vi få det vackert då jag kommer till
Sweden.¹

I sådant fall skall du få en dansk karamell.
Men eljest vet du hvad som vankas.
I går var jag ute till ett ställe som heter Klampenborg.
Der var jag hela tiden tillsamman med tanterna Kreüger.
De bådo helsa.
Säg Mamma att, efter vad Kreügrarne sade, äro tapisserier här i Köpen-
hamn mycket dyrare än i Stockholm.
De afrådde mig derför ifrån att köpa något.

Pappa.

/Herr Magister Axel Roos/²

13.

Köpenhamn d. 18/VI 70.

Min kära Adolf,
I dag blott några få ord.
Ty jag har nu mycket brådtom.
Ångbåten till Sverige skall nemligen strax afgå.
Tack för ditt sista bref.
Jag tänker att Ni hade rätt roligt den der aftonen i lusthuset.
Redan i öfvermorgon hoppas jag kunna resa härifrån.
Och i sådant fall skulle jag tisdagsaftonen vara på Sweden.
Säg Mamma det.
Skulle något hinder mellankomma, så telegraferar jag väl, åtminstone
på tisdagen.
Men har till tisdagmiddagen intet telegram, kunnen Ni allt samma dag
på aftonen vänta mig.

¹ Sweden, Valbo kommun i Gävleborgs län — var tydligen familjens sommarvistelse
år 1870.

² Brevpåskrift. Den 10-årige Axel var tydligen »informatör» för småsyskonen.

Helsa och tacka Mamma för hennes sista bref.
Jag fick det igår på morgonen.
I förrgår, torsdags, skref jag härifrån till Mamma.

De Kungliga och KronPrinsessan¹ har jag sett en enda gång, åkande i vagnar.

Och mera blir det icke heller.

De bo nu på landet, på ett slott, som heter Fredensborg,² flere mil från Köpenhamn, och komma blott sällan hit in till staden.

Helsa innerligen Mamma och alla syskonen.

Pappa.

14.

Göteborg d. 5 aug. 1870.

Min kära Adolf,
Tack för ditt bref.
Det var mycket roligt få höra af Er.
Här går jag och trånar och är nära att försmäcka af hetta.
I dag ha' vi i skuggan 29°.
Och i vattnet var det i middags 22°.
Det är ej mycket uppfriskande.
Men dock jemnförelsevis svalka för en liten stund.
Också var jag idag flere minuter i sjön.
Och det är, som Du vet, någonting ovanligt för mig.
Mycken annan hvila har jag också icke på dagen än då jag badar och äter.
Eljest hela dagen telegrammer, bref och sammankomster.
Först sent om qvällarne gå vi vanligen i trädgårdsföreningen³ och sitta der en stund.
Det är ock den enda svala stunden på dagen.
Om söndagen reser jag visst på några timmar till Särö.
Men till Marstrand tror jag aldrig jag hinner fara, ehuru det är så nära.
Helsa hjertligen alla syskonen

från

Pappa.

¹ Lovisa (1851—1926) dotter till Carl XV och förmäld med kronprins Frederik sedermera Frederik VIII.

² Kungligt danskt slott i nordöstra Själland, uppfört 1719—22.

³ Göteborgs trädgårdsförening hade bildats 1842 och fick samma år ett område på 12 hektar jord där en park och flera växthus anlades.

15.

Göteborg d. 5 aug. 70.

Min kära Axel,
Det var roligt höra att ni börjar lära er simma.
Håll i med det.
Sträck bara duktigt ut kroppen.
Du kan tro att jag lifligt önskade få vara hemma hos Er nu.
Huru varmt ni än må ha' det, så är det dock alltid en sådan tid bättre
på landet än så här inuti en stad.
Och dock är det osäkert om jag kan komma hem förr än i medlet af
nästa vecka.
Men då skall jag väl också vara hos Er.
I dag, vet du, har jag varit ombord på ett stort och präktigt fartyg.
Det var Orlando.
Det der som Ni ha'n på väggen i barnkammaren.
Som du vet för det post åt oss till England och man hade därför bedt
mig komma och se på det.
Det var verkligen mycket grannt.
Till och med fanns der en telegraf från kaptenens kommandoplatz till
rormannens plats.
Så att kaptenen behöfde aldrig skrika.
Det har man icke ens på Edsviken.
Godnatt nu, min kära gosse.
Helsa alla syskonen.

Pappa

16.

Sparreholm d. 8/V 71.

Min kära Adolf,
Mätte du, då detta framkommer, vara riktigt frisk och rask åter!
Jag blir icke lugn förr än jag får veta att du det är.
Om min resa få'n I väl höra af Mamma.
Oberäknadt någon motgång med seltygen har den hittills aflupit väl.
Och hvad ankomsten till Eskilstuna beträffar, skedde den precis kl. 7
på aftonen.
Eskilstuna är en ståtlig stad.
Mycket lif, mycken rörelse och fasligt mycket smeder.
Herrarne der nyttja sorgflor öfver hela hatten.¹

¹ Drottning Lovisa, Carl XV:s gemål, hade avlidit den 30 mars 1871.

Och för att visa att floret räckte till om hatten vore aldrig så hög, har postmästaren en som är dubbelt så hög som mina svarta hattar.

Men, så tar det sig också något ut.

Mariefred och Torshälla äro deremot mycket anspråkslösa städer.

Och stort bättre är det ej med Strängnäs, äfven branden oberäknadt.

Den har ingenting märkvärdigt annat än sin vackra domkyrka.

Jo, det är sannt, ock så en biskop som sitter och ser på några vackra silfversaker.

Men det skulle en annan tröttna vid i längden.

Här vid Sparreholm äro en del träd helt litet utslagna.

Vid Mälarkusten var det nära nog vinter.

Is öfverallt i skogarne.

Intet grönt annat än barrträd, der sådana funnos.

Och möjligtvis en och annan säl.

Helsa hjertligen alla syskonen.

Och låt mig höra af Er.

Pappa.

17.

Christiania d. 20 juni 1871.

Tisdag f.m.

Min kära Axel,

Mycken tack för ditt bref, som jag här erhöi i förrgår, på söndagen.

Kärt var det mig höra att Ni alla äro raska.

Du må tro, att vi ha' ej heller vi frusit under resan.

I lördags, då vi reste från Karlstad hit till Norge, hade vi i jernvägs-kupéerne 32 grader.

Det är ju icke så litet.

Och sedan ha' de också allt hållit oss varma här med fester och bjudningar, tre, fyra hvarenda dag.

Men nu tänker jag att det skall blifva lugnare.

Ty i natt reste alla de andra Svenskarne, och dermed voro också högtidligheterna slut.

De återstående dagarne tänker jag använda till arbete, och på längden befinner man sig bättre deraf, än att hela dagarne vara med om nöjen och tillställningar.

I går badade jag första gången i sjön.

Det var icke mer än femton grader i vattnet, men så stadnade jag också icke länge deri.

Strax derefter gjorde vi en resa uppåt de närmaste fjällen.
Dervid kommo vi upp den högsta höjden i denna trakten.
Den är 1800 fot öfver hafvet, som man ser under sina fötter.
Du kan tro att det var en ganska vacker utsigt.
Och mycket vackert ha' vi sett här.
Och mycken vänlighet ha' vi fått erfara.
Men med allt detta längtar jag dock att komma i ro.
Det blir dock ej förrän i Lysekil.
Men så rasande långt dit är det dock, Gud ske lof, icke.
Mätte blott äfven der vi få litet af den värme, hvaraf vi här nästan
hafva för mycket.

Till Mamma skref jag igår på Köping.
Fråga henne, då hon återkommer, om hon fått det brefvet.
Och helsa hjertligen alla syskonen.
Af dem äro väl dock nu endast Anna och Waldemar hemma.
Snart skall jag skrifva äfven till dem.

Pappa.

18.

Christiania d. 22/VI 71.

Min kära Adolf,
Tack för ditt bref, som jag dock ej fick förr än i dag på morgonen.
Du nämner intet om din resa till Upsala trakten.
Af hvad Mamma yttrat i ett föregående bref slutar jag emedlertid till
att Du vid detta laget är hos Cornelius.¹
Och jag hoppas att Ni der måtte ha' lika så vackert väder som vi här
ha' de flesta dagarne.
I går var det dock ett undantag.
Nästan hela dagen regnade det, men icke desto mindre gjorde vi en
fem timmars fjelltur.
I början kunde man åka, ehuru endast i små, öppna vagnar.
Men sedan var det att gå, på slippriga stenar, öfverallt omgifna af
klyftor, som voro många, många tiotal famnar djupa.
Med långa stafvar i händerna sträfvade vi emedlertid framåt — eller
rättare ständigt uppåt.
Men så belönades vi också, vid målet, af en den aldra herrligaste utsigt.
Nu hade också regnet upphört.

¹ Karl Alfred Cornelius (född 1828), teolog. Professor i Uppsala 1862—1884, då han blev biskop i Linköping.

Och då vi sedan, inuti säterstugan, fingo framsatta jättelika filbunkar, tyckte vi allesamman att vi hade det så bra man någonsin kunde önska det.

I dag skall jag ut till Halvor Schou¹, som du såg hos oss i Stockholm. Och i morgon skall jag resa till Drammen.

Det är, som du kanske vet, en stad som ligger ungefär fem mil från Christiania.

Äfven derifrån skola vi göra några utflygter, men jag vet ännu ej rätt hvart.

Helsa Farbror Cornelius och hans Fru.

Och Gud vare med dig, min kära gosse!

Pappa.

Detta hinner Dig icke till imorgon, Adolfsdagen.

Jag dricker den dagen i tankarna Din skål i Drammen.

Men i öfvermorgon är det ju äfven din namnsdag.

Och till den kan ju gratulationen hinna Dig.

19.

(Helsingfors d. 8.6.72)

Min kära Axel,

Tack för ditt bref.

Det var ju bra betyg Du fick.

Och mycket gladde det Pappa.

Det kan Du nog förstå.

Något tyska få vi väl plugga i sommar.

Så kunna vi med så mycket större glädje roa oss på mellanstunderna.

Tre gånger har jag redan badat i öppna sjön.

Det öfverraskar väl dig.

Och något ovanligt är det äfven.

Den 6 juni, då jag badade första gången, var det öfver 17 grader.

Igår var det 18.

Och idag 20.

Men så är det också hafsvatten, som lättare uppvärmes.

I Norrviken lär det väl ännu icke vara så varmt.

Men då jag, om tio à elfva dagar återkommer, hoppas jag att vi skola kunna bada äfven i det vattnet.

Och rätt trefligt skall det blifva.

Jag undrar så ofta huru Ni nu ha'n det der på Sollentunaholm.²

¹ Halvor Arntzen Schou (1823—1879), norsk industriman och donator.

² Sollentunaholm vid Norrviken.

Helsa, min käre gosse, alla syskonen.
Säg särskildt Adolf att jag hade ämnat skrifva äfven till honom idag.
Men nu tillåter ej tiden det.
Och så hoppas jag litet på att imorgon bittida hafva bref af honom.
Och jag skall ej dröja besvara det.
Gud vare med Er alla!

Pappa.

Helsingfors d. 8 juni 1872.

20

Helsingfors d. 10/VI 1872.
tisdag aftonen

Min kära Adolf,
Tack för ditt bref som jag fick i dag på morgonen.
Det tyckes mig som vore Ni allesamman ännu icke rätt hemmastadda på Sollentunaholm.
Men det blir väl bättre.
Jag hoppas att vi skola komma oss in i fiskeriaffärerna.
Och när jag kommer hem, få vi väl också börja fundera på att bada.
I dag har här blåst duktigt och hela sjön utanför mina fönster har varit betäckt med sådana hvita svallvågor, som Du nog minnes från Lysekilstiden.
Det kändes rätt roligt att bada i vattnet derunder.
Än lyftes man upp af en våg, än fick man en plötslig öfversköljning med dertill hörande kallsup.
För öfrigt har jag i dag utanför mina fönster haft stor parad, bestående af liniebataljoner, kosacker m.m.
Det är någonslags Peter den förstes högtidsdag, som Ryssarne idag fira.
Men derom bry sig Finnarne icke det ringaste.
Och det med rätta.

Wäl är det att det blåser så duktigt.
Ty eljest skulle man dö för (förr?) af hetta.
För en sommarvistelse är dock Helsingfors icke någon otjenlig stad.
Åtminstone har jag aldrig sett så mycket grönt i någon stad.
Många gator planterade med alléer.
Öfverallt parker och en massa trädgårdar.

T.o.m. mellan gatstenarne sticker det upp gräs, som dock förföljes af polisen.

Naturligtvis går det ej an i »en hufvudstad» att grönska finnes på gatorna.

Helsa hjertligen alla syskonen

från

Pappa.

21.

*Blekhem, lördag morgon
d. 3/VIII 72.*

Min kära Axel,

Tack för ditt bref, som jag fick strax efter hitkomsten.

Jag gissar att Ni vid detta laget äro hos Cavallins.

Och kanske får Du på det sättet ej det här brefvet förr än vi råkas sjelfva på Sollentunaholm.

Det är då icke värdt i dag vara mycket vidlyftig.

Och icke medger det tiden heller.

De sista dagarne ha' vi här lefvat stilla.

Och icke tror jag Gustaf haft lika roligt som på Gottland.

Här har han nemligen icke haft några barn att umgås med.

Ty jag räknar ej morbror Ottos lilla flicka.

Hon är nemligen ännu ej ett år ens.

Hundar finnas deremot här många.

Somliga äta sten.

Andra kött.

Och andra sockerbröd.

Mormor¹ har två.

Morbror Erland också två.

Men morbror Otto fyra.

Badat ha' vi äfven här.

Men mycket klent är det med badhus.

Vanligtvis ha' vi fått kläda af oss på öppna stranden.

Aldeles som i kohagen.

Och i Blekhem är vattnet brunt.

Aldeles som sirap och vatten.

Men smakar icke alls sirap.

¹ Ankefru Nordenfalk, f. Risellschöld.

Helsa alla Syskonen.
Jag hoppas att vi snart råkas.
Gustaf helsar Er också.

Pappa

22.¹

(Christiania d. 16.11.72)

Min kära Adolf,
Det var snällt af Dig att skrifva så snart och rätt kärkommet var ditt
bref.

Jag hade också redan igår ämnat besvara det.
Men så kom en hop besökande och hindrade mig.
Mycken ro har man här ej heller.

Visiter och bjudningar och deremellan sammanträden och öfverlägg-
ningar.

I går afton voro vi dock lediga och använde den att gå på teatern och
se »Fandens Overmand», hvilken befanns vara samma pjes som i Stock-
holm kallades »den Ondes besegrare».

Det var ett danskt skådespelaresällskap.
Och pjesen spelades ej så illa.

Vinter ha' vi haft här och den rätt grundlig.

Första dagen efter vår hitkomst sågs en hop damer och herrar åka
skridsko på dammarne nedanför Slottet.

Nu är dock det nöjet slut.

Ty nu töar det åter.

Och rätt belåten är jag dermed.

Rummen hafva nemligen enkla fönster och jernkaminer utan spjäll.

Så att på nätterna — sedan elden slocknat — är det i sofrummen föga
varmare än på gatan.

Men rask har jag dock varit hela tiden.

Nu heter det att vi skola resa härifrån på natten till lördagen, kl. 12.

Vi skulle då fortsätta färden oafbrutet och vara i Stockholm lördags-
qvällen.

Men mycket osäkert är det om icke den planen ännu kommer att ändras.

¹ Brevet skrivet på papper med sorgkant med anledning av Carl XV:s död den 18
sept. 1872.

*Framför till Mamma helsningar från Halvor Schou.¹
Till honom skola vi på middag om tisdag.
Och helsa från Pappa till Mamma, alla Syskonen och Moster Elisabeth.²
Pappa.
Christiania, lördag middⁿ 16/XI 72.*

23.

Christiania d. 23/XI 72.

till Adolf³

Hjertlig tack, min käre gosse, för ditt bref, som jag erhöll strax innan jag begaf mig af på Bröderens-resan.⁴

Det var icke mindre kärt för det att det var på Svenska.

Och hvad som var det bästa var att det var så omständligt, som det icke gerna kunnat bli om Du skrifvit på något fremmande språk.

Många gånger tänkte jag också i förrgår, under resan, både på Dig och på de andra hemmavarande, och på huru roligt det varit om någon af Er kunnat följa med på den färden.

Men, hvad som ej kan ske, derpå är ej mycket värdt att tänka.

Och intet nöje är så stort att det är skäl bereda sig det om man ej har råd dertill.

Apropos »råd», så har jag idag vandrat omkring och sett på om jag kunde finna några saker att köpa hem åt Er.

Men jag kan ej säga att jag varit lycklig i den vägen.

De ha' ungefär samma saker som finnas i Stockholm.

Men allt synes det kosta omkring 50 % mer än i Stockholm.

Och heldre kan man då köpa sakerna hemma än här betala för dem så mycket mer, blott och bart för nöjet att ha' köpt dem i Christiania.

Jag funderar därför på att — om det ej går mig bättre i e.m. — lemna Er penningarne så få Ni sjelfve köpa Er hvad Ni helst önska.

Du kan ju låta syskonen veta det, så blifva de ej svikne i förväntan att möjligen få någon sak strax efter min återkomst.

Kommer Du mer ihåg Fredrik Gade?

Han som var i Strömstad.

Igår afton råkade jag honom, då det var souper hos hans föräldrar.

Han bad helsa Er alla.

Han är precis lika gammal som Axel, men icke längre än Waldemar.

¹ Jfr brev 18.

³ Brevpåskrift.

² Gift med Erland Nordenfalk. Jfr brev 44.

⁴ Norsk-svenskt möte med anledning av tronskiftet.

Om måndag afton räknar jag med säkerhet på att åter få råka Er alle-
samman.

Och mycket kärt skall det blifva mig.
Helsa emedlertid hjertligt alla syskonen

Pappa

24.

Köpenhamn d. 5/3 73.

Min kära Axel,
En liten bit krönika.
Som ock bör meddelas Mamma.
Ty jag hinner i dag ej skrifva till henne.
I förrgår på e.m. kom jag hit.
Gick på qvällen till »theatret».
Der spelades Troubadouren.
Och det icke så särdeles.
Så att jag gick derifrån efter andra aktens slut.
Kronprinsessan såg jag der emedlertid.
Hon såg mycket liflig ut.
Jag såg t.o.m. på henne att hon önskat kunna fråga efter dig.
I går f.m. kl. 11 fick jag besök af Beckfriis.¹
Han berättade mig att Prins August dött 1½ timma förut.²
Det var ju ganska snabb underrättelse.
Kanske visste jag på det sättet af dödsfallet förr än Ni som voro i
Stockholm.
Sedan åt jag middag hos B. jemte par andra resande Svenskar.
Och då jag kl. 9 kom derifrån, gick jag till Petersens.³
Och der träffade jag på en dambjudning.
Ett stort bord besatt med damer, som spelade Vingt-un.
D.v.s. icke riktig Vingt-un.
Ty man sprack om man fick 12.
Och alla »målare» räknades som halfvor, icke ss. tior.
Högsta draget åter var 11½.
Jag sprack till en början gång på gång.
Men innan jag slutat, hade jag vunnit nästan alla de andras marker.
Och det var ju en stor seger för Sverige.

¹ Lave Gustaf Beck-Friis (1834—1904) var svensk minister i Köpenhamn 1870—1902.

² Prins August (1831—1873), Oscar I:s yngste son avled den 4 mars i Stockholm.

³ H. G. Petersen (1823—1898), postinspektör och 1876 »Overpostmester» i Köpenhamn.

Och en ära för svenska namnet.
Derpå gick jag hem och lade mig med en segerherres stolta sinne.
Steg upp igen i dag som en vanlig dödlig människa.
Och nu sitter jag här och skrjver till Dig.¹

25.

Klampenborg d 12/VI 73.
sent på aftⁿ

Min kära Adolf,
Tack för ditt bref, min gosse.
Jag har haft mycket arbete idag.
Endast få ögonblick återstå innan postens afgång.
Derför blir det ock blott få rader.
Och brefvet till Anna² måste uppskjutas till nästa gång.
Igår och idag ha' vi haft tämmeligen vackra dagar.
Och hela dagarne ha' vi varit här ute.
Nu mot aftonen har det emedlertid börjat storma rätt häftigt.
Och då är hafvets eller sundets³ närhet icke så angenäm som under
vackra dagar.
Visst är det vackert nog att se det hvita skummet på vågorna som slå
hårdt emot stranden.
Men angenämare vore om man sluppe höra så mycket af blåsten.
Ty hela det ståtliga hotelet är ett korthus.
Bygdt af helt tunna bräder.
Också hör jag stundligen af mina grannar, på ömse sidor, öfver och
under.
Än en som nyser.
Än en som gäspar mycket grundligt.
Än något annat.
Och det der har allt sina sidor.
De flesta bekantskaper vi gjort, Oppen⁴ och jag, bestå hittills af barn.
Vi råkas nämligen ofta i jernvägskupéerne.
Nästan alla här boende barn gå i skola i Köpenhamn.
Göra derför en daglig tur dit.

¹ Brevet saknar avslutning.

² Anna Maria (1862—1938), Roos' enda dotter, författarinna.

³ Roos skrev ofta namn med liten bokstav, sundet = Öresund.

⁴ Carl L. M. Oppen (född 1830), expeditionsskreterare i norska postdepartementet och norsk delegat vid UPU:s grundande 1874. Samvaron i Danmark gällde förberedelserna till Världspostföreningen.

Och dermed skola de fortfara till den 15 juli.
För att återigen begynna skolgången d. 15 aug.
Då ha'n Ni det allt något bättre.
Och väl är det.

Vi ha', Oppen och jag, blifvit goda vänner med många af det unga Danmark som på det der sättet lefver här.

En annan slag vänner har jag skaffat mig i en hop sparfvar som alltid samlas, då jag dricker morgonkaffet på verandan.
De smörja sig bra med hvetbrödssmulorne.

Idag hade jag litet hoppats på bref, men blef utan.
Jag får nu bespetsa mig på morgondagen.
Helsa hjertligen Mamma och alla syskonen.

Pappa.

26.

Klampenborg d. 23 juni 1873.
på morgonen

Min kära Adolf,
En hjertlig lyckönskan på din namnsdag.
Både den idag och den imorgon.

Jag hade först ämnat sända Dig ett telegram i dag.

Men så är det åtskilliga omständigheter med att få det ut till Blekhem.

Och så beslöt jag att i stället, för de penningar telegrammet skulle ha' kostat, köpa ett silfvermynt åt Dig, hvilket jag här om dagen såg hos en vaxlare inne i staden.

Och det är ju lika så godt det.
Eller huru?

Många och hjertliga tacksägelser, älskade barn alla, för porträttet¹ och lyckönskningarne jag fick i förrgår på aftonen.

Jag vet icke många saker som, skild ifrån Er som jag nu är, kunnat göra mig så mycken glädje, som det der porträttet.

Och rätt bra tycker jag att på det hela bilderna äro.

Waldemar ser ut som om han vore mycket mörklätt, hvilket han visst icke är.

¹ Tydligt ett grupp fotografi av barnen som var födelsedagspresent på 49-årsdagen den 21.6.1873.

Och Anna ser ut som om hon hade litet examenskänsla.
Men på det hela är der ju mycken likhet.
Och jag återser Er allesamman på det nya kortet tusen gånger bättre
än på de gamla fotografierne.

I förrgår, vet Du, var här på Klampenborg stor kreatursutställning eller
s.k. Dyrskue.¹

En massa med hästar, oxar, kor och får.
Och prisutdelningar och tal.
Och så middag med ytterligare tal.
Och så bal med dansande bondegubbar.
Bland hästarne var också en arab.
Men en verklig och icke en sådan der titulärarab.
Men så var det ock en present från Kungen af Grekland.²

Helsa och tacka alla syskonen för porträtt och lyckönskan.
Helsa ock Mamma och hennes omgivning.

Pappa.

27.

Malmö d. 20/VII 73.

Min kära Adolf,
Gerna hade jag, min kära gosse, velat så ställa till att jag kunnat i öfver-
morgon, din födelsedag, vara på Blekhem.
Tyvärr är det dock omöjligt.
Då man haft ett sådant uppdrag, som det jag nyss fullbordat, är ens
första och ovilkorliga skyldighet att genast inställa sig hos sin Regering
och redogöra för det sätt, hvarpå uppdraget blifvit utfördt.³
Och det är detta jag nu måste göra.
Derför skall jag ock redan i morgon qväll vara i Stockholm.
Någon »sak» på Din födelsedag kan jag nu också ej sända Dig.
Men den kommer efteråt.
Gud välsigne och bevare Dig, kära barn!

¹ Adolf var tidigt intresserad av djur och blev också lantbrukare (godsägare).

² Georg I (1863—1913), andre son till danske kungen Christian IX. Han hette som dansk prins Vilhelm och var född 1845. Georg I mördades i Saloniki 1913.

³ Avser förberedelsearbetet för Världspostföreningen som bildades året därpå. Roos och Open hade haft kontakt med sina danska kollegor (se brev 25).

Och får Du — som jag ber till Gud och hoppas — lefva länge på jorden, måtte då med hvar födelsedag Du känna Dig allt mera lycklig!

Och det blir man alltid, då man gör blott det rätt är och sträfvar att, genom arbete och hushållning, bereda sig oberoende.

Då är det också fullkomligt likgiltigt om detta arbete göres i en verksamhet eller en annan, om man användes i s.k. höga befattningar eller i värf, som hafva mindre anspråk, men kanske oftast skänka mera glädje och sinnesro.¹

Jag är icke rätt säker på om detta bref hinner Dig till tisdagen.

Men, skulle det äfven komma sednare, så är jag dock alltid på tisdagen i tankarne med Dig.

Pappa.

28.

Alfvesta, måndag f.m.²

Min kära Adolf,

Tack för ditt bref.

Jag fick det i går e.m. i Wexiö.

Dit kom jag igår på f.m.

Det var midt under gudstjensten.

Ingen menniska vågade till en början sälja en bit mat.

Jag hade på hela dagen ej smakat mer än en liten kopp kaffe kl. $\frac{1}{2}$ 6 på morgonen i Jönköping.

Jag var således nära att dö af hunger.

Och ändock

Jo, ändock fick jag mig till slut en smörgås och en bit kött.

Till middagen var jag hos Westmans, som alla bådo helsa Mamma och Er.

På qvällen en liten spelpartibjudning.

Idag var jag bjuden till middag hos Biskopen.

Men den for jag ifrån.

Jag tänker nämligen ännu i dag vara i Kristianstad.

F.n. sitter jag — i pels och galoscher — uti ett oeldadt rum på Alfvesta hotel, väntande på att bantåget skall komma norrifrån.

¹ Roos hade arbetat intensivt med sina postala reformer under en följd av år — han hade inte alltid haft regeringen med sig. Från år 1872 led han av kronisk mag-tarmkatarr. Se även brev 30.

² Detta odaterade brev är troligen skrivet vårvintern 1874 eftersom brevpapperet helt överensstämmer med påföljande brev (29).

Till Mamma hinner jag i dag ej skrifva.
Will Du bedja Mamma skicka återbud till konsul Graff, excellensen
Björnstjerna och till Reuterswärds.

Till nästa söndag kommer jag nämligen ej hem.
Bed Mamma t.v. skrifva på Malmö eller på S.S.B.¹
Helsa Mamma och alla Syskonen hjertligen från

Pappa.

29.

Örebro, tisdagqväl-
len, d. 27/IV 74.

Min kära Adolf,

Det har denna gång gått en längre tid än vanligt, under hvilken jag ej
låtit höra af mig.

Men så fick Ni i förrgår qväll underrättelser från mig genom Mamma,
som väl då återkom från Upsala.

Och så har jag påskyndat resan så att knappt något tillfälle gifvits
att skrifva annat än hvad tjensten påkallade.

Och det har till största delen skett p^r telegraf.

I dag strax efter kl. 5 reste jag från Köping och var här före 10 på f.m.

Ännu känner jag mig litet trött efter det tidiga uppstigandet.

Imorgon bittida får jag dock sofva ut; som väl är det.

Imorgonqväll tänker jag vara i Herrljunga.

Och antagligen torsdagaftonen i Uddevalla.

Skrifver Ni imorgon e.m., vore bäst att adressera brefvet på Veners-
borg.

Jag får det då der torsdagmorgonen.

Är någon af Er så hygglig och skrifver på torsdag eller fredag e.m.,
så bör brefvet adresseras på Herrljunga.

Jag är nämligen der åter vid den tid då torsdags och fredagsposten
ditkommer.

På lördagqvällen hoppas jag vara i Stockholm, hemma åter.

Ännu har jag ej fått något bref hemifrån.

Men det härrör nog deraf att jag reste från Westerås tidigare än jag
först ämnat.

Imorgon bittida får jag dock nog här hvad som kan vara skickadt till
Westerås.

¹ Södra Stam Banan. Poststämpeln hade åren 1862—68, texten »Södra: St: Banan»
samt datum. Därefter »S.S.B.».

Tack, min k. gosse, för brevkortet och för telegrammet som Du sände i bref till Mamma.

Om Upsalavistelsen har nog Mamma berättat hvad som fanns att förtälja.

Några synnerligen märkvärdiga äfventyr har jag inte upplefvat under det återstående af resan.

Till Sala silfvergrufva gjorde jag en utflykt.

Men något silfver fick jag icke.

I Westerås åt jag verkligen en mycket, mycket liten gurka.

Men något öl drack jag ej i Arboga.

Så att det kan då icke »komma efter».

För öfrigt har det varit kallt och ruskigt.

Och enkla fönster nästan allestädes der jag bott!

Det är så lagom behagligt.

Helsa hjertligen Mamma och alla syskonen.

Till Mamma skrifver jag väl från Wenersborg.

Du kan helsa Henne från Ryttmästar Tham, med hvilken jag i går afton var i sällskap i Köping.

Pappa.

30.

Berlin 7 sept^r 1874.
månd.midd.

Min kära Gosse,

Blott några ord härifrån under tillrustningarne för afresan.¹

Efter åtskilliga tråkiga timmar i Malmö kommo vi² slutligen derifrån kl. 2 på lördags morgonen.

Vädret var mycket svårt och sjögången ovanligt stark, så att vi ej hunno till Stralsund förr än nära 12 på middagen, ehuru vi bort vara der i god tid på morgonen.

I Stralsund möttes vi af artigheter.

Ett elegant equipage var skickadt oss till mötes, och en middag hade man äfven tillstått, men den for jag ifrån för att i tid hinna till Berlin.

Här hade man äfven fått reda på vår resa, så att på perrongen stod Er bekante Günther³, och litet derifrån väntade oss Stephens⁴ vagn.

¹ Resan till Bern via Berlin. UPU grundades den 9.10.1874.

² Hustrun var med på resan liksom fröken Ulfsparre.

³ Ernst Günther (f. 1850), diplomat. 1905 envoyé i Kristiania och 1908 i Köpenhamn.

⁴ Heinrich von Stephan (1831—1897), tysk generalpostdirektör och främste initiativtagare till UPU. Han var gammal vän till Roos sedan postavtalsförhandlingarna med Preussen 1864 och 1869.

Redan samma qväll var jag bjuden på souper, men som vi ej kommo till hotelet förr än kl. $1\frac{1}{2}$ 8 på aftonen, så undandrog jag mig det nöjet.

I stället gingo vi, Mamma, fröken Ulfsparre och jag, ut och åto en stadig middag, den vi ock väl behöfde efter ett tämmeligen långvarigt fastande.

I går voro vi på frukost hos Stephan, hvilken redan igår e.m. reste härifrån.

Sedan stälde han sin vagn till vår disposition hela dagen, så att vi gjorde åtskilliga utfärder och besågo äfven en stor del af sjelfva staden, Thiergarten, Zoologisches Garten m.m.

För öfrigt hafva vi varit på museer och i konstsamlingar, isynnerhet Mamma och fröken Ulfsparre, medan jag, som sett allt detta förut, gjort visite hos några bekanta här.

Bara vi nu hunnit kasta i oss några matbitar, resa vi kl. 3 e.m. till Dresden, der vi hoppas få höra af Eder.

Rätt skönt skall det verkligen också blifva att för några dagar komma till mera främmande orter, ty, så mycket man än må värdera deras artighet här, blir den ibland litet tröttande.

Och mera rår man sig sjelf bland helt och hållet främmande.

En kommission.

Vid afresan glömde jag den stora fotografien af Er allesamman.¹

Den kunde fara illa om den nu sändes efteråt.

Men uttag ur Edra album en photographie af hvar och en bland Eder, barn, och sänd mig dem i bref på Bern.

Som det brefvet blir något tungt, bifogar jag för ändamålet par större frimärken.

Inlemna brefvet eller paketet på Hötorgspostkontoret och bed någon af tjänstemännen der hjälpa Eder med frankeringen.

Detta bref får Ni lof att lösa, emedan jag ej hinner skaffa mig några tyska frimärken.

Penningar dertill lemnar naturligtvis Tante Hedda.

Jag är glad att veta att hon nu är hos Eder.

Och vid detta laget är väl äfven Anna återkommen.

Mamma helsar Eder alla.

Så gör ock jag.

Och helsa från oss bägge Tante Hedda.

Pappa

Gud ske lof, jag har ej under resan haft någon kännning af mitt onda.²

¹ Se brev 26.

² Roos hade sedan år 1872 lidit av en kronisk tarmkatarr, troligen ett stress-symptom på grund av den stora arbetsbördan. Jfr brev 27.

Hamburg, 15 okt. 74.

Min kära Adolf,

Endast några få ord för att underrätta om att vi komma hem litet tidigare än Ni kanske väntat.

Jag antager att vi hemkomma måndagsaftonen, med dagsnälltåget.

Sednare blir det nog icke.

Men det är tänkbart — om också ej precis troligt — att vi återse hemmet redan söndagkvällen.

I sådant fall får Du ett telegram på lördagen från Malmö.

Kommer på lördagen intet telegram, så kunna Ni ej vänta oss förr än på måndagkvällen.

Med ledning af detta ber jag Dig söndagmorgonen gå till Grefvinnan Ulfsparre¹ och säga henne när vi komma.

Och ännu en kommission.

Jag behöfver tisdagmorgonen kläda mig i uniform.²

Af mina hvita västar (uniformsvästar) har den ena knapphålen så trasiga att den ej kan begagnas.

Den andre, den nyare, torde väl, den också, vara smutsig.

Bed Lotten arrangera om att den blir ren och äfven torr till tisd.morgnⁿ.

Vädret är här fortfarande mycket angenämt.

Mätte det äfven räcka öfver instundande natt, som vi skola tillbringa på hafvet, mellan Kiel och Korsoer.

Och rätt behaglig har i många afseenden resan varit.

Bland de bekantskaper jag gjort under återfärden, har en ung katolsk prest varit den hyggligaste och angenämaste.

Vi blefvo ordentligt goda vänner, det jag knappt hade trott mig någonsin blifva med en af den skolan.

Men det är blott ett litet bevis derpå, att bra och hyggliga människor finns i alla ställningar likasom bland alla nationer.³

Helsa hjertligen alla syskonen, äfvensom Tante Hedda.

Pappa.

¹ Grevinnans dotter var med på resan som sällskapsdam (se brev 30).

² Generalpostdirektören hade särskild »civil» uniform, som troligen skulle användas vid muntlig rapport inför Oscar II.

³ Roos hade allt sedan ungdomen varit både »liberal» och tolerant i sin mänskouppfattning. Hans far var vice pastorn i Kristinestad i Finland, Johan Henrik Roos (1788—1859).

Eslöf d. 1 mars 1875.

Min kära Adolf,
Du fick, tror jag, icke något särskildt bref från mig i somras under Gottlandsresan.

Derför skall Du nu ha' det första.

Fastän långt blir det icke.

Ty tiden är knapp.

Och litet trött är jag.

Efter återigen en ganska stadig middag hos Westmans — der vi i champagne drucko Mammans och Annas skål — afreste jag igår e.m. från Wexjö.

Först efter kl. 11 på aftonen ankom jag till Elmhult.

Och före sex på morgonen skulle jag der vara uppe för att fortsätta resan hit.

Det blef således icke någon rätt grundlig hvila.

Här i Eslöf dröjer jag tills imorgon bittida.

Far då till Lund och sedan jag uppehållet mig några timmar der, till Malmö.

Eslöf har nyss blifvit köping,¹ men har mera rörelse än många städer.

Här finnes en mängd handelsbodas m.m.

Och till och med teater.

I afton spelar här en dansk trupp.

Teatern är i det hotel der jag bor; ett ståtligt och präktigt hotel.

Oaktadt närheten och det billiga priset — 1 Rd^r på förnämsta platsen — ämnar jag dock ej besöka teatern.

Jag är nämligen, som sades, rätt trött, och önskar därför helst hvila ut litet, isynnerhet som jag tidigt imorgon skall fortsätta resan.

På f.m. besökte jag en storartad ria här, hvarest man torkar 200 tunnor hafre i sender.

Här bedrifves nämligen spanmålshandel i mycket stor skala.

Från den bördiga trakten häromkring uppköpas stora quantiteter hafre, som ritorkas, rökes med svafvel för att få ett hvitt och vackert utseende och sedan föres med jernväg till Landskrona eller Helsingborg, för att utskeppas till England.

Konsterna äro, som Du ser, mångahanda.

Men om Engelmännen hafva någon aning om svafvelberedningen, vet jag ej.

¹ Eslöv blev köping 1874.

*Dock — ha de den ej nu, så få de den nog.
Och får se, huru det då går med kommersen.*

Helsa Mamma och alla syskonen!

Pappa.

33.

Aktiebolaget Göteborgs Handelskompani

25/VI 75.

STOCKHOLM¹

Mina kära Gossar,

Några få ord medan jag här uppe sitter och väntar på Edra.

Mamma och syskonen reste i förrgår, som ämnadt var.

Midsommaraftonen satt jag hemma hela dagen, med undantag för en e-m-promenad till norrtull, den första efter vår flyttning till nya posthuset.²

Jag fann dock nu vägen betydligt längre.

Och det var då äntligen ej så rasande underligt.

Midsommardagen for jag ut till Enskede.

De voro ensamma med barn och mågar och blefvo så angenämt öfverraskade, påstodo de, att Gubben vid middagsbordet kommenderade in två buteiller champagne.

Så att festligt blef det ju ändock, på sätt och vis.

Härhos sänder jag Eder ett papper att, vid tillfälle af behof, förevisa.

Sannolikt skall det väl alls icke behövas, men förvara det emedlertid för den händelse att någon oväntad omständighet skulle göra dess användande nödigt.

För öfrigt litar jag på Edert eget förstånd och omtanke.

Gud vare med Eder, mina kära gossar!

Pappa.

aftes

Just nu då jag skulle afsända brefvet, som ej hann till e-m-posten, fick jag Gustafs versifierade bref.³ Hjertlig tack därför. Helsa Morbror, Moster och Kusinerna.

¹ Brevet skrevs på brevpapper med detta tryck.

² Posthuset vid Rödbotorget blev färdigt 1875 och postkontoret Stockholm 1 öppnades där den 16.8.1875. Tydligt hade Roos' nya bostad där blivit inflyttningsfärdig något tidigare.

³ Vid 51-årsdagen 21.6.

Posthuset vid Rödbodtorget. Roos hade bostadslägenhet här, två trappor upp, åren 1875—1889.

Mina kära gossar,

Som Ni väl redan genom bref från Mamma erfarit, har äfven jag råkat ut för en tarm- eller mag-katarr, men den litet envisare än jag hoppas Gustafs skall hafva visat sig vara.

Ehuru jag nu åter är uppe, går ute och igår börjat dricka varm vichy, förklarar emedlertid professorn att det nu ej är värdt tänka på någon vidare resa under de närmaste följande veckorna.

Och vill jag komma ifrån min tilltagande ömtålighet för förkylning — hvilken egentligen är mitt värsta onda och som ger anledning till de ofta återkommande magåkommerne¹ — så får jag lof genomgå en ordentlig kur med varmt vatten invärtes och kallt utvärtes — och allt det der blir ej färdiggjort på mindre än par månader, d.v.s. till början af augusti september.

Detta kommer nu ofantligt illa till pass för alla mina resplaner i sommar. Men det är någonting som man får underkasta sig.

Ni få'n nu komma ensamma till Kyhleberg.

Helsa då så mycket Dickson,² likasom äfven Hugo Hamilton,³ om Ni ännu ären qvar på Boo.

Mycket ledsamt är det med Axel, som sålunda blir narrad på sin sommarresa.

Jag har litet funderat på om Ni skulle begifva Er till Norrköping och der möta Axel, som då kunde pr ångbåt inträffa der från V^{-vik}.⁴

Men det är svårt säga om allt detta läte godt göra sig och utan fara för att gå sönder.

Hvad tron Ni derom?

I öfvermorgon skrifver jag ånyo till Eder, den gången på Finspong.

Jag skall då sända Er något kassaförstärkning.

Låt mig veta huru kassans ställning f.n. är.

Tack för Edra bref! Af⁵ fick jag här i L^{kil}.⁶

Pappa.

¹ Se brev 27 och 30.

² Avser troligen James Dickson (1815—1885). Köpman, mecenat, donator. Se brev 46.

³ Hugo Hamilton (1849—1928), riksdagsman, landshövding i Gäfleborgs län, memoarförfattare.

⁴ = Västervik.

⁵ = Arfvika.

⁶ = Lysekil.

35.

(Lysekil 12.7.75)

*Min kära Adolf,
Tack för Ditt brev från Boo,¹ det jag just nyss emottog.
Du kan förstå att vi äro litet oroliga ännu för Gustaf.
Emedlertid lita vi derpå att Ni icke ge'n Er ut på någon vandring innan
G^f är riktigt återställd.
Och varen sedan försigtiga både med mat och dryck och akta Er för
förkylning.
Här ha' vi de sista dagarne haft mycket ruskigt väder.
Regn, blåst och tämmeligen kallt.
Jag går nu åter ut och dricker brunn hvar morgon, men har ännu ej
fått börja bada.
Mycket trångt bo vi, men det går väl t.v.
I augusti ha' vi fått löfte på ett rum till, och då blir det väl något
bättre.
Rysligt mycket folk är här.
Bland andra Otto Bahrs och fröken Ebba Boström.
Hon, E.B., har här insjuknat i nerffebern och hennes tillstånd anses vara
ganska farligt, så att Carl Bahr och hans fru i dessa dagar hitkommit.
Härjemte sänder jag Er 50 kr.
Ni måtte väl få sedlarne vexplade, allt efter som det behöfs.
Låt mig allt som oftast veta hurudan Er kassas ställning är, och hvar
och när bref kunna hinna Er.
Jag stadnar nog här t.v.
Mamma och syskonen helsa Eder.
Så ock Ulfsparres.²
Gud vare med Eder, kära gossar.*

Pappa.

Lysekil 12/VII 75.

36.

Lysekil d. 19/VII 75.

*Min kära gosse,³
Gud låte Dig med glädje och ett godt samvete upplefva Din sjuttonde
och alla följande födelsedagar!*

¹ Bo = Saltsjö-Boo, namnändrades 1940.

² Jfr brev 30 och 31.

³ Brevet är adresserat till Adolf, som fyllde år den 22.7.

Och måtte de blifva många, så att Du må kunna uträtta mycket nyttigt och godt på jorden, vare sig då att det blir i den ena eller andra verksamhetsferen.

Och alla äro de goda så snart man icke gör annat än hvad rätt är.

Du kan vara säker på att särskildt den dagen både Pappa och Mamma och syskonen äro med tankarna hos Dig.

Någon »sak» kan jag ej skicka Dig från Lysekil.

Och något kostbart skulle jag ej hafva råd skaffa Dig nu i år, då utgifterna varit så många och stora.

Men något smått skall jag väl hafva åt Dig, då vi råkas i höst.

Jag riktigt gläder mig åt tanken på då vi i höst en gång åter alla skola vara samlade.

Till Nilson på Kyleberg har jag idag skrifvit och sagt, att jag nu ej kan komma dit, men att Ni efter den 24 eller ungefär vid den tiden ärna helsa på vid Kyleberg.

Ber han Er stadna par dagar eller något ditåt, så kan Ni ju göra det. Han är en vänlig och hjertlig och utmärkt präktig karl.

Syskonen voro mycket belättna med de bref de i dag fingo från Eder.

Gud vare med Er, kära barn.

Och ännu en gång en hjertlig lyckönskan till Din födelsedag.

Pappa.

37.

Lysekil d. 18 aug. 75.

Min kära Gosse,¹

Idag ha' vi fått underrättelser från Er genom Gustafs bref till Mamma och Axels till Waldemar.

Och mycket gläder det oss att Ni tyckas finna Er väl.

Jag hoppas också att Ni ären så förståndiga att Ni ej låten skämma bort eller förklema Er af det muntra lif Ni nu tyckas föra, så att Ni ej med friskt mod finnen Er i det mindre omvexlande och allvarligare lif som snart väntar Er i Stockholm.

Det är emedlertid just det lifvet som skall grundlägga Er framtid.

För frågan om den tid, då Ni bören återvända till Stockholm, har jag idag studerat »Sveriges kommunikationer».

Naturligtvis bören Ni, för att ej onödigtvis öka utgifterne, göra resan med ångbåt direkt från Westervik till Stockholm.

¹ Brev till Adolf eftersom de övriga sönerna nämns i brevet.

Tre lägenheter synas i sådant afseende erbjuda sig.

Antingen Thorsd. d. 26 med ångf. Transit 2 /eller Orion/ som, enl. tabellen, skulle från Westervik afgå kl. 4 e.m. och vara i St^{hm} fred. morgⁿ, eller Lörd. d. 28 med ångfartyget Södra Sverige, som beräknas fr. W^{vik} afgå kl. 6 e.m. och framkomma till St^{hm} sönd. morgⁿ, eller slutligen Söndagen d. 29 med ångf. Transit 1 /resp. Nore/, som annonseras skola från W^{vik} afgå kl. 8 f.m. och antages samma dag på aftⁿ inträffa i Stockholm.

Af dessa lägenheter gissar jag att Ni föredragen den sista, som derjemte erbjuder den stora fördelen att Ni slipper tillbringa någon natt på ångbåten.

Visserligen finnes, så vidt jag vet, i denna månad ännu en annan och sednare lägenhet, nämligen med ångf. Skandia, som annonseras skola från Westervik afgå Tisd. den 31 kl. 6 e.m. och således borde vara i Stockholm d. 1 okt. på morgⁿ.

Jag vet icke bestämdt hvilken dag Edra skolor öppnas, men antar det vara, om ej någon af de första dagarna i sept^r, någon af de sista i aug. Men förutsatt äfven att Ni ej behöfde vara i Stockholm förr än den 2 sept^r, synes det mig icke rådligt att till den sista aug. uppskjuta afresan från W^{vik}, då på hösten ångfartygens turer blifva så ofta försenade.

Låt mig med första veta, med hvilken lägenhet Ni sjelfva önska att fara, och meddela mig med detsamma hvilka dagar Ni, — så väl Du och Gustaf som Axel — böra vara i Stockholm.

Som jag möjligtvis — för en eller annan småresa — icke så hastigt åter kommer i tillfälle att skrifva till någon af Er, bifogar jag härjemte 60 kronor, som äro afsedda att användas till betalande af ångbåtsbilleterne för hemresan, vivre derunder och drickspenningar på Blekhem.

Jag hoppas att Ni på Blekhem eller i Westervik kunnen få vexla penningarne.

I Stockholm får jag väl inte återse Er förrän om 4 à 5 veckor.

Vår plan är f.n. att den 1 sept^r resa härifrån med ångbåt till Göteborg. Derifrån fara då Mamma och syskonen med snälltåg till Stockholm och framkomma d. 2 sent på aftonen.

Jag stadnar troligen ännu några dagar i trakten af Göteborg, troligtvis i Marstrand, för att få så många hafsbad som möjligt.

Jag är nämligen öfvertygad om att de äro det bästa medlet att kurera mig för den öfverdrifna ömtålighet för kyla, hvaraf jag lidit ända sedan den der magåkomman¹ jag 1872 fick på Sollentunaholm.

Också hafva de hittills visat sig i det afseendet ganska verksamma, så

¹ Se brev 27, 30 och 34.

att jag för flere dagar sedan aflagt en sämskammaggördel, den jag förut icke kunnat umbära.

Från Marstrand reser jag sedermera neråt Skåne och sannolikt på par dagar till Köpenhamn.

Efter det vi haft att under hela sommaren fröjda oss åt det aldrig vackraste väder, synes det nu färdigt att byta om.

I går hade vi tämmeligen stark storm, så att vi ej voro mer än två, en puckelryggig herr Ekman och jag, som funno oss föranlåtna att segla.

Inom mindre än en timme var jag dock af en massa störtsjöar så genomvåt, att jag måste återvända och kläda om mig från topp till tå, och strax derefter såg jag äfven herr E^{ns} båt vända förstäfven mot land.

I dag ha' vi regn, som ser ut att blifva ihållande.

Som vi allesamman ej hafver mer än 2¹/₂ rum att disponera öfver, och rummen, som mest bestå af fönster och dörrar, äro skäligen små, blifva regndagarne, då man måste hållas inne, i allmänhet mindre behagliga.

Men så får det väl gå, som så mycket annat.

Helsingar från oss alla till Mormor, bröderna och öfriga släktingar.

Morbror Otto kan Du särskildt helsa från Moster Sigrid, som nyss var här med Annie.

Professorn tyckes vara ganska belåten med resultatet af Mr Sigrids¹ hafskeur.

Pappa.

Just nu hör jag af Moster Sigrid, att hon erhållit telegram om att Mbr. Otto hitkommer om lördag. Helsingningen hinner således ej honom mer.

38.

Hessleholm d. 13/IX 75.
måndagmorgⁿ.

Min kära Adolf,

Tack för Ditt bref, som, eftersändt från Halmstad, jag erhöi i går middag vid ankomsten till Helsingborg.

Min resa hade blifvit litet fördröjd derigenom att jag af min gamle, poetiska vän v. Möller² lät öfvertala mig att stadna öfver nära en hel dag och en natt på Skottorp.

Derunder gjorde vi en utflykt till Båstad, som ligger ungefär en mil från Skottorp, samt besökte äfven åtskilliga andra av M^s gårdar,³ hvilka det allt gjorde honom något nöje att visa.

¹ Sigrid Nordenfalk, gift med Otto N.

² Peter von Möller (1809—1883), lantbrukare och forskare, adlad 1860 för sina förtjänster om jordbruket i Halland.

³ Bl. andra Dömostorp.

I går på morgonen reste jag tidigt från Skottorp, allt med hästar och vagn, tillbragte par tråkiga timmar i det mer än tarfliga Engelholm och ankom, som sagdt var, i går middag till Helsingborg.

Der mötte mig frestelsen att på quällen gå och se Fröbergska teatersällskapet i »Fribetsbröderna». Jag motstod dock den frestelsen och lade mig i går afton kl. 9, för att stiga upp i dag kl. 4 och med ett tidigt bantåg fortsätta resan hit till Hessleholm.

Om en timma reser jag härifrån till Cristianstad och är i morgon i Malmö.

Vill någon af Er vara så hygglig och skrifva mig några rader, som afsändas i morgon, tisdag, eftermiddag, så hinna de mig ännu i Malmö.

Torsdagen kan bref till mig adresseras på Köpenhamn, sednare är det bäst sända dem på Göteborg, dit jag sannolikt kommer nästa söndag.

Underrätta Mamma om allt detta och tacka Henne från mig för brefvet af den 9^{ds}.

Kalla afrifningar tar jag fortfarande hvar morgon, fast det nog ibland är litet krångligt att få dem, isynnerhet då man skall ut mycket tidigt om morgnarne.

Helsa hjertligen Mamma och alla syskonen.

Jag hoppas allt litet smått på att före nästa veckas slut vara i Stockholm åter.

Och roligt skall det blifva.

Pappa.

39.

Ronneby 20/VI 1876.

Min kära Adolf,

Aldrig har jag haft mindre reda på hvar jag har Er, både Mamma och Er, barn, än för närvarande.

Felet är egentligen mitt eget som icke underrättat Er om hvar bref skulle hinna mig.

Och att jag ej gjort detta kommer egentligen deraf att jag ej kunnat i förväg bestämma gången af min resa.

Jag antar emedlertid att, öfver midsommaren, Du och Gustaf äro på Cornelius' landställe.¹

Och dit sänder jag därför dessa rader.

Jag börjar tro att Blekinge är bättre än Skåne.

Bokarne och den rika växtligheten samt närheten till hafvet hade intagit mig för Skåne.

¹ Se brev 18.

Icke heller har jag någon sådan fasa för slätterna som många menniskor uttala.

Min egen hembygd var ett slättland.¹

Och — låt vara att deri ligger mindre omvexling än i ett kuiperadt land — det har dock, andligen som sinligen, sitt behag att ega en vidsträckt synkrets.

Men i Skåne ser man mycket litet af bondgårdar.

Och ser man några, är det sådana der grådaskiga korsvirkeshus.

Bygda i fyrkant och med gödselhögen på det ställe som mest faller i ögonen.

Här i Blekinge åter möter man åter de der trefliga rödfärgade bondstugorne.

Och, jemte ek och bok, förekommer här äfven björk, som man mycket sällan träffar på i Skåne.

Och — låt vara att björken har en fattigare vegetation — för mig är den åtminstone ett barndomsminne, som jag alltid är glad att återse.

Jag har rest landvägen, d.v.s. med postdiligens från Sölvesborg den 6^{1/2} mil långa vägen hit till Ronneby.

Det var till största delen en mycket vacker väg.

Icke heller äro postdiligenserna så obehömliga som man ibland påstått.

I Karlshamn fick jag en reskamrat, en dansk godsegare.

Han hade hälften så långa ben som jag.

Och likväl klagade han öfver att han ej fick något rum för dem.

Jag fäste då hans uppmärksamhet derå att under kuskbocken fanns ett tomrum, der man behömligt kunde insticka benen.

Oh, udmaerked!, utropade dansken, i saerdeleshed — han hade nu stött på mina ben — hvis De selv, højstaerede, slet ikke havde nogle Been.

Hit kom jag i går afton.

Ronneby är ett mycket vackert ställe.

Men man njuter deraf mindre då det är så olidligt hett som fallet är i dag.

Och de arma damerna gå och pusta i sina svarta klädningar.

Men de lida för en idé.

Och då går det ändock an.

I afton far jag med ångbåt till Karlskrona.

Vill någon af Er snart skrifva till mig, så adressera brefven till Nässjö.

Helsa hjertligen Gustaf.

Så ock alla Cornelius.

Pappa.

¹ Trakten av Kristinestad i Finland vid kusten i höjd med Sundsvall.

Falun, Lördagqvällen, 29/VII 76.

Min kära Adolf,

Under dessa sista dagarne har jag varit på orter, dem vi förut gemensamt besökt, och dervid ofta erinrat mig våra föregående gemensamma resor.

Som jag nämnde i mitt förra bref till Mamma, beslöt jag mig hastigt för att fara till Söderhamn.

Ditresan på det nya och bekväma ångfartyget Söderhamn var ganska angenäm, ehuru det blåste något mycket.

Anblicken af den nedbrända staden var bedröflig, men icke ful.¹

De qvarstående otaliga eldstäderne, många bland dem mycket höga, gjorde, isynnerhet i aftonbelysningen, ett egendomligt intryck.

I utkanterne och i bergsslutningarne lyste de många uppslagna tälten.

För öfrigt ännu stor villervalla.

Husgeråd och möbler af alla slag stodo ännu spridda här och der, under bar himmel.

Sedan jag lyckats förhyra åt postkontoret några få, ännu disponibla rum, och lofvat vår vän Löwenadler,² som kan undvaras, att fara och tillbringa höst och vinter i Grenna, begaf jag mig på aftonen till Mo Myskie.

Der vet Du att man bor som en prins.

Följande dag, då jag skulle fortsätta resan med skjuts, hällregnade det hela dagen.

Men — all motgång har äfven sina goda sidor.

Det gäller blott att taga reda på dem.

Och här var det ej svårt.

Ty I^o dammade icke vägarne; II° blefvo ej hästarne så varma och III° blefvo skjutspojkarne så genomvåta att de ej försummade drifva på hästarne hvad de kunde.

Lägg dertill att jag hade en lätt trilla och mycket få saker, då jag lemnat det mesta kvar i Gefle till återkomsten dit.

Också gjordes den 7, 8 mil långa färden från Mo-Myskie³ till Gefle på mindre än åtta timmar.

Från Gefle reste jag idag på morgonen.

¹ Söderhamn brann sista gången 1876.

² Lars Otto Löwenadler (1817—1898), postmästare i Söderhamn 1874—1882. Han var major vid Jönköpings regemente 1861—1874.

³ Myskje (till 1920) nu Marmaverken i Söderala kommun, Gävleborgs län.

Gubben Hjärne¹, som idag ätit middag med mig på hotelet, står nu i färd med att bryta upp härifrån för alltid.

Han tänker nämligen begära afsked i höst och flyttar redan nu till Ångermanland.

Här mötte mig en massa papper från Stockholm, som nog hållit mig sysselsatt hela tiden, så att jag icke brytt mig om att uppsöka någon annan, helst det äfven i dag regnar.

I morgon bittida far jag öfver Ludvika till Örebro.

Derifrån skrifver jag till Mamma.

Helsa hjertligen Henne och alla Syskonen.

Pappa.

41.

(Lysekil) Söndag qvällen 27/VIII 76.

Min kära Adolf,

Jag har idag på e.m. emottagit Mammas bref af den 25 dennes.

Tacka Henne därför å mina vägnar.

Deraf ser jag att Mamma funderar på att möjligen först den 6 septr inflytta till Stockholm.

Innerligen unnar jag Er att vara derute på Fredhäll så länge som möjligt.

Och fortfar vädret att vara vackert, är det nog önskligt att Ni må kunna dröja der i det längsta.

Jag är emedlertid ej fullt säker på om vi få disponera öfver Fredhäll² längre än till 1 septr.

Noga minnes jag ej hurudant aftalet var, men har en dunkel farhåga för att det endast gälde juli och augusti.

Låter icke värdfolket höra af sig, så är det väl ingen fara i att dröja der tillsvidare.

Men Ni få'n väl tänka Er möjligheten att de i början av septr vilja inflytta.

Förr än den 2 bör dock väl icke någon flyttning för Er i fråga komma, då, efter hvad Mamma upplyst, den ej lämpligen låter verkställa sig annat än på en onsdag eller lördag.

Några dagar torde väl dessutom herrskapet (jag minnes nu ej hvad de beta) kunna få herberge hos sina svärföräldrar, gamla Zetterbergs, som ju i den vägen voro så förekommande då vi besökte dem i våras.

¹ Jakob Henrik Hjärne (1805—1894), postmästare i Falun 1864—77. Han var major vid Jämtlands fältjägareregemente 1855—64.

² Fredhäll avser troligen en dåtida gård på södra Kungsholmen i Stockholm.

Jag vill minnas att jag i juni mottog både ditt och Gustafs och Axels terminsbetyg, hvilka väl nu, vid höstterminens början böra företes.

De blifva dock nu svåra att åtkomma.

Jag sänder derför, i deras ställe, härjemte tre intyg, som torde befinnas tillfyllestgörande.

Skulle, mot all förmodan, originalbetygen erfordras, ser jag ej annan utväg än att Mamma låter dyrka upp min chiffonier, der jag tror dem ligga förvarade i den der långa, öfversta lådan, i hvilken mina dekorationer brukat ligga.

I sådant fall bör dock chiffonieren derefter åter tillåsas.

Här är åter ruskigt och kallt och regnigt.

Idag blåser det dertill så starkt, att man ej ens kan hafva fönsterna öppna, helst det lär vara kinkigt nog att få en sönderblåst ruta ersatt inom något så när kort tid.

Till någon af de första dagarne i september håller jag väl dock ut här, så att ännu den 31 augusti kunna bref till mig adresseras på Lysekil. (D.v.s. de böra den dagen afgå fr. Sthlm).

Huru derefter bör med dem förfaras, skall jag sednare meddela.

Idag öfverraskades jag af att här träffa generalkrigs-kommissarien Warenius, hitkommen för att hemta sin fru, som varit här par veckor.

Det var en riktigt glad känsla att råka någon som så pass nyligen varit i närheten af Fredhäll.

En mindre glad känsla var att i rummet bredvid mig jag fått en ny granne — åtskild endast af en tunn dörr — hvilken hvisslar, sjunger och öfvar sig på flöjt, hvarmed jag antager att han begynt för 8 dagar sedan.

Och i regnväder tycks han, som jag, helst hålla sig inne.

Den påräknade hvilan från musikaliska njutningar synes således icke för mig blifva särdeles långvarig.

Helsa hjertligen Mamma och alla syskonen.

Pappa.

Till Westman skall jag skrifva att han lemnar Mamma penningar d. 1/IX.

Smedjebacken 11 juni 77.

Min kära Gosse,¹

Huru kunde Du hitta på att skrifva på Tillberga?

Jag blef lika så öfverraskad som glad öfver att, vid framkomsten dit igår middags, mötas af ett bref från Dig.

Det låter ju på detsamma som skulle Ni der nere i Småland kunna hoppas på åtskilliga förströelser, om också icke af de mest bullrande.

Jag roar mig under tiden med att för postmästarne läsa än lagen och än evangelium.

De första dagarne gjorde jag endast korta uppehåll, i Enköping, Eskilstuna, Köping m.m.

Först i Westerås tog jag mig en litet längre rast.

Der dröjde jag två dygn.

Först sammanträden med Länsstyrelsen angående den der nya s.k. landtbrefbäringen, hvarmed de skola välsignas också i Westmanland, fastän de kanske icke komma att så mycket tycka om den sedan den väl kommit i gång.²

Så, dagen derpå, middag och souper hos Landshöfdingen.

Det var det första »rumlet» hittills på hela resan och blir väl äfven det sista, så vida ej, då jag kommer till Mariestad, Malmsten³ finnes der kvar och finner sig tvungen att på något sätt slå sig lös.

För mig skall han i öfrigt gerna slippa det besväret.

Från Engelsberg⁴ reste jag igår på ångbåt hit.

Du minns, sedan några år tillbaka, den vackra sjövägen hit.

Äfven nu stodo löfträden i full och ungdomlig grönska.

Och, ehuru det blåste något mycket var färden ganska behandling.⁵

Om någon stund far jag, på den der primitiva jernvägen utan stationer, till Ludvika, och fortsätter derifrån imorgon till Nora.

Till och med lördagqvällen⁶ träffas jag i Karlstad. (torsdag)

Derefter är det — om någon af Er vill skrifva — bäst adressera brefven först till Mariestad och sednare på Venerborg.

Helsa hjertligen Gustaf, Morbror Ottos och Hallströms.

Pappa.

¹ Brev till Adolf.

² Lantbrefbäringen hade tillkommit som en ersättning för den 1874 slojade kronobrefbäringen. 1876 var den införd i 11 län.

³ Karl Johan Malmsten (1814—86), professor, landshövding i Skaraborgs län 1866—1879.

⁴ Ängelsberg i Västmanlands län.

⁵ Troligen felskrifning för »behändig».

⁶ Ändringen till torsdag gjord av Roos.

Lysekil d. 23 juni 77.

Min kära Adolf,

Tack, min k. gosse, och tacka å
mina vägnar äfven Gustaf för telegram-
met som mötte mig i förrgår
vid min ankomst hit till Lysekil.
Det var mycket kärkommet att få
höra af Er och snart nog hoppas jag
att vi skola få återse Er.
Vi synas få det rätt beqvämt här i
Lysekil.
Bostaden är ganska bra och mer än
ett träd finnes det på gården.

Brev nr 43

43.

Lysekil d. 23 juni 77.

Min kära Adolf,

Tack, min k. gosse, och tacka å mina vägnar äfven Gustaf för telegrammet som mötte mig i förrgår vid min ankomst hit till Lysekil.¹

Det var mycket kärkommet att få höra af Er och snart nog hoppas jag att vi skola få återse Er.

Vi synas få det rätt beqvämt här i Lysekil.

Bostaden är ganska bra och mer än ett träd finnes det på gården.

Deremot tål det vid att vädret blir bättre än det varit efter min hitkomst.

Det har hela tiden blåst dugtigt och i dag regnar det dertill riktigt grundligt.

¹ Roos fyllde 53 år den 21.6.

Syskonen finna det också fördenskull ej f.n. så rasande muntert, men hoppas på bättre tider då de stora bröderna komma.

F.n. ha' de emedlertid en liten förströelse i att syssla med tillredelserna till midsommarfesten.

Hurudan denna kan blifva vet jag ännu icke, men genom anslag är publiken kallad att på badhusverandan samlas för att binda kransar m.m.

Dit ha' de också begifvit sig för en stund sedan alla tre, under det Mamma och jag stadnat hemma.

Mamma, som småningom bör vänja sig vid luften här, är nämligen icke f.n. mycket ute.

Och jag är för min del icke mycket intresserad af kransbindning, äfven om dervid skulle bestås kaffe, som Axel halft om halft hoppades.

Reser Ni, som ju ämnadt var, öfver Jönköping, så gissar jag att Ni ej kan vara här förr än någon af de första dagarne i juli.

Jag tänker att edra utfärder i trakterna af Blekhem möjligen kostat litet mer än beräknadt varit.

Skulle så vara och Ni ha' svårt att komma fram på de penningar jag lemnat Er, får Ni väl i nödfall låna några kronor af Morbror Klas.

Att Ni i öfrigt hushållar så mycket ske kan, vågar jag förutsätta.

Ni veten nog att i längden det är det mest tillfredsställande.

Ännu är icke mycket folk här, och bland dem som finnas mycket få bekanta.

Med hvar båt ankomma dock flere badgäster.

Låt mig i förväg veta när vi få vänta Er.

Till sist en hjertlig lyckönskan till Dig på Din namnsdag.

Och hjertliga helsningar till Gustaf, till Mb^r Ottos och Hallströms.

p^a

44.

Stockholm 4/X 77.

Min kära Gosse,¹

Under det att jag i går afton städade i några af mina lådor, stötte jag på mina gamla almanackor, i hvilka finnas en hel hop anteckningar från längesedan förflutna år.

Och så kunde jag ej hålla mig ifrån att börja läsa i dem.

Och snart var jag i tankarne förflyttad tillbaka till de år de tillhörde.

En af de äldsta och försedd med de flesta anteckningarne war för år 1838.

¹ Brev till Adolf.

År 1844 4/x 77

Min käraste,

Under det att jag igår afton st²
 dade i vägen af minn² h²det, st²
 mig på minn² första skolas².
 h²det f²minde mig h² log² ant²ningen
 från h²ng²den föfl²de år.
 Och så h²nd² jag ej h²de min² från
 att börja h²re. Åren.
 Och snart var jag i tank²erna för
 flytt² h²l²de till de år de tillf²de.

Brev nr 44.

Det var det år då jag kom i Wasa skola.¹
 Då jag första gången för längre tid lemnade hemmet.
 Jag var ej då mer än tretton år.
 Och mycket tomt kändes det.
 Isynnerhet i början.
 Jag minnes huru jag då längtade efter underrättelser hemifrån.
 Och almanackan visar att jag ofta nog erhöll sådana.
 Då fördes min tanke till Dig, som nu nyligen lemnat oss.
 Och jag beslöt att idag helsa på Dig med ett bref.
 Sedan har jag idag på morgonen fått höra af Dig genom ditt bref till
 Mamma.
 Det gladdde oss alla.

¹ Roos gick åren 1838—42 i Vasa trivialskola och 1842—45 i Åbo gymnasium. 1845 blev han student i Uppsala.

*Ja, min kära Adolf, vi skola ej dröja att låta oss höra af hvarandra.
Och, innehålla ej brefven något nytt, så äro de nog ändock lika kärkomna, då vi genom dem få veta huru vi ha' det.*

Här hemma kännes det nog tomt efter Er bägge, både Dig och Gustaf, men så trösta vi oss med tanken att, med Guds hjälp, vi om ej allt för lång tid skola åter råkas.

Så få dagar som än gått sedan Din afresa, har jag ändock två förlofningar att omtala.

Bägge anoncerade med kort.

Den ena är professor C. Curman¹ och fru »Calla Liljenroth, född Lundström».

Hon lär ha' varit i Lysekil i somras.

Skall vara blott några och tjugu år samt se bra ut.

Det blir Calle och Calla.

Den andra förlofningen är grefve Axel Cronhjelm och Karl Henrik Kreügers äldsta dotter.

Så att det blef dock verkligen partie af till slut.

I dag har Moster Emelie bjudit sig hit på spelpartie.

D.v.s. hon påstår att jag bjudit henne, ehuru jag i hastigheten ej minnes saken på det sättet.

För sympatiens skull komma äfven Moster Elisabeth och Erland.²

Troligtvis äfven Mormor och Carl.³

Huru muntert de få blir en annan sak.

Men, huru den än utfaller, skall jag taga saken lätt.

Mycket roligt var det få en beskrifning på din bostad och lefnads sätt m.m.

Jag hoppas att Du framdeles än vidare kompletterar den.

T.ex hvad ha' Ni för tidningar på Sjötorp?⁴

Och vad är det Ni börjat läsa högt om qvällarne?

Är det något hvarmed jag i sednare afseendet kan fournera Dig ur mitt bokförråd, så låt mig veta det.

Skall jag skicka Dig David Cooperfield, som nu mera verkligen återkommit?

Ett bref från Mamma medföljer.

Pappa.

¹ Karl Peter Curman (född 1833), professor vid Konstakademien och badläkare i Lysekil.

² Erland Nordenfalk.

³ Carl Nordenfalk.

⁴ Sjötorp, herrgård i Skaraborgs län vid Göta kanals mynning i Väneren. Adolf var lantbrukselev där.

45.

Stb^m 6/X 77.

*Min k. Adolf,
Du har kanske ännu icke hört något af Gustaf.
Jag sänder Dig därför ett bref som jag i går qväll fick ifrån honom.
Möjligtvis har han redan skrifvit till Dig.
Och kanske skrifvit ungefär detsamma som i brefvet till mig.
Nå väl, så blir det icke värre än hvad som skedde i förrgår, då Mamma
och jag i hvar sitt bref berättade Dig samma förlofningsnyheter.
Så mycket säkrare besked bör Du få i saken.
Spelpartiet här i förrgår blef, mindre triste än jag väntat.
Carl Bahr, som äfven hitkom, var på sitt brillantaste lynne.
Under spelet hoppade han upp och ner i soffan, gjorde grimaser, skrockade
och blinkade gång på gång åt Emelie, som icke visste hvad hon skulle
tänka om honom.
I dag reser Mormor.
Mellankomma ej oförutsedda hinder, så far jag måndagsmorgonen med
dagsnälltåget till Göteborg.
Besöket på Sjötorp gör jag, som aftaladt var, på återresan från Göteborg.
Sannolikt först mot slutet af veckan.
På det sättet förkortas litet mer tiden mellan vårt sammanträffande
på S¹ och Din hitkomst till julen.
Mamma och syskonen helsa Dig hjertligen.*

Pappa.

Gustafs bref kan jag återfå då vi råkas.

46.

Göteborg 11 okt. 77.

*Snart lider det, min kära Gosse, till den tid då jag skulle lemna Göteborg.
Jag hoppas kunna göra det lördagsmorgonen och skulle således samma
dag vara i Sköfde vid middagstiden.
Jag hoppas att Du då kan möta mig der.
Helst önskade jag då stadna der till följande dag, så vida Du äfven
kan göra det.
Och så på söndagen till Sjötorp.*

¹ = Sjötorp.

Arrangera emedlertid med den der saken så som omständigheterna kunna påkalla.

Skulle jag ej kunna komma härifrån om lördagen, så sänder jag Dig ytterligare några ord med den post som afgår härifrån imorgon qväll.

I sådant fall kommer jag ej till Sköfde förr än söndag middⁿ.

Här har förts ett tämmeligen högt lif.

Igår en splendid middag hos Franke på Mölndal.

Idag skall jag till Ehrensvärds.¹

Och i morgon middag hos James Dickson på Öfverås.²

Det är verkligen önskligt att snart nog komma härifrån.

Alla menniskor tala om gubben Wieselgrens död.³

Och i sorgen, heter det, kunde man egentligen ej hafva några tillställningar.

Men — ja, men så kan man ändock ej låta bli.

»Vi bli' ju bara några bekanta».

Och så bjuder man några och tretio gäster och gör allt i verlden för att muntra dem.

Nå ja, deruti ligger också ej något ondt.

Men så kunde man tala litet mindre om sorgen.

Från Mamma har jag idag haft bref.

De äro alla raska der hemma.

Pa.

Hör Du icke något af mig med den post som afgår härifrån imorgonqväll, är jag säkert med bantåget på middⁿ i Sköfde.

47.

(Kalundborg) 18/X 77.

Min käre Gosse,

Har Du någon aning om hvar Kallundborg ligger?

Möjligtvis minns Du så mycket från den aflägsna tid Du läste geografien.

Det är på nordvestliga kusten af Seeland.

¹ Albert Karl August Lars Ehrensvärd (1821—1901), landshövding i Göteborgs och Bohus län 1864—1885.

² Se brev 34.

³ Peter Wieselgren (1800—1877) dog den 10 oktober.

Det är derifrån jag sänder Dig dessa rader.
Jag hitkom i middags och stadnar här tills imorgon bittida.
Det är en liten ålderdomlig stad, som i någon mån påmint mig om Wisby.

Dock utan kyrkruiner.

I stället har den en mycket vacker kyrka från 1100talet, försedd med fem höga och väldiga torn.

Sedan jag först tillbragt par timmar på postkontoret, kl. 1 på dagen spiset table d'hôte på Kallundborgs hotel i sällskap med fem resande handelsexpediter, — en del med högst misstänkta relationer till Gamla Testamentet¹ — har jag använt återstoden med att vandra omkring i staden och beundra dess besynnerliga byggnadssätt.

I allmänhet äro husen envåningsbyggnader med tak dubbelt så höga som sjelfva murarne.

Menniskorna här måtte aldrig i sitt lif sett en s.k. schinell,² ty på min ha' de gapat förskräckligt.

Men för någon sjööfware ha' de dock nog ej tagit mig eftersom de, med vanlig dansk godmodighet, nästan alla helsat, antingen med hatten eller ock helt enkelt med en nickning.

Mitt brefkort från Malmö har Du väl fått?

Jag är mycket belåten med att hafva sett ditt n.v. hem.

Och om äfven i hvarje ställning finnes något öfrigt att önska — ofta nog finnes det rätt mycket — så är jag dock glad att veta Dig der med menniskor, som synas snälla och kloka, då man ej vet huru Du kunnat komma att ha' det annorstädes.

Jag gissar att Du får detta på söndagen.

Skrifver Du på måndagen, så adressera brefvet på Malmö.

Sednare är det bäst skrifva på Kristianstad.

Gud vare med Dig, min k. Gosse.

Alla dagar är jag i tankarne hos Dig.

Pappa.

¹ Roos skämtar någon gång på ett som vi kanske tycker onödigt »antisemitiskt» sätt. Men detta var i tidens »jargong» och inte ens Strindberg var helt fri från arten.

² Roos bar tydligen »sorgehatt» av någon officiell anledning.

Hjertligt tack, min k. Gosse, för ditt bref af den 26, som jag i dag på morgonen fick här i Jönköping.

Jag tycker det är underligt åter vara Dig så nära, utan att råkas.

Hushålla måste vi.

Det är tydligt.

Men — jag skulle ändock vara frestad bestå Dig en resa hit till Jönköping på en eller annan dag, om Du hade lust dertill.

Hvad skulle Du säga derom.

Du skulle, i sådant fall, afgå från Sköfde månd. e.m. kl. 5.

Från Falköping till Jönköping medföljer III klassens vagn.

Ville Du begagna sådan — och turen är ju icke lång — tror jag att färden kunde göras för omkring 4 kr. 20 öre.

Måndagqvällen är jag på souper hos landsb. Ekström.

»Litet ungdom bjuden», sade han mig.

Du skulle naturligtvis äfven komma dit.

Borde därför medtaga svarta kläder.

Skulle Du komma hit och detta vid tillfälle då jag ej vore nere vid stationen, så begif Dig till hotelet och tag in i mitt rum, n° 24.

Gerna ville jag, om möjligt blefve, möta Dig vid stationen.

Vid den tiden då bantåget hitkommer, kl. omkring 8 på aftonen, är jag emedlertid naturligtvis hos Ekströms.

Visste jag med säkerhet att Du kommer, skulle jag nog gå till stationen, ehuru det är långt nog.

Derför fordrades dock att Du i god tid telegraferade till mig om att Du kommer.

Skulle Du icke göra detta eller, äfven om Du telegraferat, telegrammet ej hunne mig i tid, men emedlertid Du hitkomme med aftontåget — och sednare bör ej i fråga komma — så skynda Dig upp på mitt rum, kläd om Dig och kom så snart som möjligt till Ekströms.

Vägen dit kan nog någon anvisa Dig.

Att gumman Hallström¹ är död vet Du väl redan.

Hon afled i onsdags och skall nästa onsdag begrafvas.

Gör nu hur Du tycker bäst vara.

Kommer Du så är Du hjertligt välkommen.

¹ Hedda Hallström se brev 49.

Tycker Du att det är någon olägenhet härmed förbunden, så låt det vara.

Hjalmar och Hugo helsa Dig.

Pappa.

49.

Jönköping d. 30/X 77.
tisd. e.m.

Tack, min k. Gosse, för ditt bref, som jag fick i dag på morgonen. Eburu ej något telegram ankommit, hade jag ändock en svag förhoppning om att få råka Dig i går qväll.

Både jag och Kreügerske gossarne voro därför nere vid jernvägsstationen i går afton.

Jag fick ensam vandra till Ekströms.

Och i en sådan här liten stad sprida sig rykten så hastigt, att på qvällen jag af hvarannan menniska fick den frågan, hvarför Du ej var med.

Det var för öfrigt icke någon stor tillställning.

Endast en liten »bal för ungdom», som dock nog kunnat roa Dig.

Och som nog också skulle intresserat mig betydligt mera om Du varit bland de dansandes antal.

Jag gissade mig till att orsaken till Din frånvaro var ungefär en sådan som jag sedan af Ditt bref fann att den i verkligheten varit.

Mycket roligt hade det varit att, så der tämmeligen oförutsedt, få vara tillsammans åter en dag.

Dock, öfver hvad som ej kan hjälpas, är det aldrig värdt att grubbla.

Jag har i morgon middag ett sammanträde i Linköping och måste därför resa härifrån, om möjligt ännu i afton, men sednast i morgon mycket tidigt.

I dag har jag haft en hop arbete och derefter ätit middag ensam med Bertha och barnen, då Klas var borta på en herrmiddag någonstädes.

Bra dum var jag som i somras, under resan till Lysekil, gjorde undan den der landtbrefbärrareglern — det var ett barbariskt långt ord — i Mariestad.

Som Malmsten sjelf ej vid tillfället var hemma, kunde jag väl möjligtvis få anledning att ännu en gång besöka orten, då inrättningen en gång skall sättas i verket.

Men på denna sidan julen kan det icke bli.

Möjligtvis på våren.

Så att nu räkas vi nog icke förrän kring medlet af december.

Jag är nästan ledsen nu öfver att jag föreslagit Dig den der Jönköpingsresan.

Ty, då den nu icke kunde blifva af, hade det känts mindre tomt om tanken derpå aldrig framkallats.

Men det der är också bland sådana saker som ej kunna hjälpas.

Och vi få finna oss deri, både Du och jag.

Från Mamma hade jag bref idag.

Allt der hemma står, Gud ske lof, väl till.

I morgon begrafves gumman Hallström.¹

Något sorgflor har jag ännu ej ens varit i tillfälle skaffa mig.

Icke heller ligger så mycken magt derpå.

Att en så gammal gumma som faster Hedda, hvilken dertill säkert med godt samvete kunde motse förändringen, befriades från ett bräckligt och plågsamt lif, synes mig icke i grunden vara någonting så sorgligt.

Kreügrarne helsa Dig allesamman.

Helsa Du Everts.²

Och Gud vare med Dig, min kära Gosse!

Pappa.

50.

Stockholm 21/XI 77.

Tack, min kära Gosse, för ditt bref, som var mycket kärkommet.

Det är bra längesedan jag skref till Dig.

Efter hvad jag tror, icke sedan jag var i Jönköping.

Men jag har sedermera varit mer än vanligt upptagen af göromål.

Och så har än Mamma skrifvit.

Än någon af syskonen.

Och jag har sålunda vetat att Du ej varit utan underrättelser hemifrån.

I dag hade jag emedlertid — i hvart fall och äfven om icke ditt bref ankommit — beslutat mig för att göra mig ledig en stund, för att få språka med Dig.

¹ Se brev 48.

² Troligen ägaren av Sjötorp.

*Att tiden förefaller Dig litet lång emellanåt, kan jag allt föreställa mig.
Och det är icke så underligt.*

*Du räknar — likasom jag brukar göra då jag är borta — veckorna till
din hemkomst.*

Och vi göra nog så äfven här hemma.

*Men — har Du, som jag hoppas, nytta för framtiden af Din vistelse
der nere — så får man väl bära det tråkiga i att för långa tider vara
åtskilda.*

*Och mera tungt måste det kännas för Dig, som är ensam, under det att
vi här hemma alltid äro flere.*

*Men — så går den ena dagen efter den andra och så närmar sig mer och
mer den dag då man åter får råkas.*

Och i tankarne äro vi alla dagar hos Dig.

Att Du hushållar bra är mig rätt kärt erfara.

Äfven det beror rätt mycket af vana.

*Och det är en mycket nyttig vana för den som vill blifva oberoende i
lifvet.*

*Nog ville jag dock gerna unna Dig förströelsen af en cigarr, då Du
ibland sitter ensam om qvällarne, såsom Du gjort de sista dagarne.*

*Jag har verkligen sparat ihop åt Dig några cigarrer, under resan och
från par bjudningar här i Stockholm.*

Vill Du att jag skall skicka Dig dem?

Många gånger är det i öfrigt icke som vi varit borta i höst.

Den der vanliga middagen hos Kjerrulf d. 4 nov^r.

En improviserad liten souper hos hajen (Lagercrantz).

Och en annan liten souper hos Ulfsparres.

*Jag tror mest att det är alltsamman efter min återkomst från den sista
resan.*

*D. 29 dec^r skola vi bli bjudna på bröllop, berättade mig här om dagen
C. H. Kreüger.*

Det är då som hans dotter skall bli grefvinna.

*I lördags om qvällen kom Joh Wising¹ hit och dröjde till måndag mor-
gonen.*

Han var rätt talför, parlerade för nystafningen m.m.

Men vackrare hade han ej blifvit.

Moster Emelie är klen och tämmeligen nedslagen till lynnet.

Erland, Elisabeth och Caresse² — de två sednaste tjockare för hvar dag

¹ Per Johan Wising (född 1842), läkare. 1879 e.o. professor, 1887 professor vid Karo-
linska institutet.

² Familjen Erland Nordenfalk.

— voro här om dagen här på en f.m.visite.

Erland var, mot vanligheten, mera tyst af sig, Caresse sade ej ett ord, men Elisabeth hade allt några grefvinnor på tungan.

Rummen här hemma äro sedan några dagar åter i ordning.

D.v.s mattor äro inlagda och gardiner upphängda.

Men någon vinter höres dock ännu ej af.

Anna är nu tämmeligen upptagen, dels af sin läsning för Grafström, dels af Ebba Bahrs lektioner, fyra förmiddagar i veckan.

Axel har, som Du kanske vet, kommit in i Concordia och är allt tämmeligen intresserad deraf.

Waldemar hade varit opasslig några dagar men är nu återigen rask och går i skolan.

De helsa Dig allesamman. Och Mamma ej minst.

Gud vare med Dig, min kära Gosse.

Och låt oss ofta höra af Dig.

Med nästa bref skall jag ej dröja lika så länge som med detta.

Pappa.

Kan Du säkert säga mig hvilken dag det var som ej posten — vester eller österifrån? — blef utkastad vid Skultorp?¹ Det skadar ej att hålla efter de der herrarne i postkupén. Ditt bref, som jag fick i dag var dateradt d. 19de. Afgick det också redan i förrgår?

I sådant fall hade det bort vara här redan igår.

51.

Sthlm 1/XII 77.

Min kära Gosse,

Härjemte sänder jag Dig några cigarrer.

Så många som bekvämligen kunna rymmas i den mindre bekväma asken.

Och mer än nog torde det väl vara för den tid Du ytterligare har att i år vara på Sjötorp.

Ännu har Du icke sagt oss något bestämdt om dagen för din hemkomst.

Innerligen välkommen är Du när Du kommer.

Är det emedlertid en viss tid hvaröfver Du ej anser Dig böra vara borta från Sjötorp, så tycka både Mamma och jag att det nästan vore bättre om Du kunde dröja så länge som möjligt i januari; äfven om fördenskull vi måste litet mer vänta på din hemkomst.

Gör emedlertid som Du sjelf tycker.

¹ Skultorp poststation i Norra Kyrketorp, Skaraborgs län, inrättad den 1.4.1877.

Naturligtvis kunna ju äfven göromålen på Sjötorp och den tid Du bör handlägga dem något inverka på frågans afgörande.

Och ännu en gång: hjertligen kärkommen är Du när helst Du kommer.

Jag gissar, att Du har penningar tillräckligt för hemresan, utan att jag särskildt skickar Dig sådana.

Naturligtvis skall jag ersätta Dig kostnaden då Du hemkommer.

I går hemkom Gustaf, rask och kry.

På aftonen hade hela Bahrska familjen hitkommit, hvilken Gustaf roade med åtskilliga konster dem han lärt i Upsala.

I förrgår¹ var en högtidlighet med anledning af det der porträttets öfverlemnande, och på qvällen hade jag bjudit hem en hop postherrar på souper.

Så rasande muntert hade de väl just icke.

Men mat och dryck fingo de.

Förra lördagen var jag på middag hos Björnströms, som firade den numera färdiga tillbyggnaden på huset.

Och dagen derpå, söndagen, var den vanliga födelsemiddagen hos Odelbergs, der både Mamma och jag voro.

Lägger jag dertill att häromqvällen Mamma och jag voro, med Bergs, på spelparti hos Johans,² så ser Du att på sednaste tiden vi varit litet mer ute än vanligt.

I dag har jag fått gubben Winroth³ utnämnd till kommandör af Wasa-Orden; hvaröfver han nog är mycket lycklig, — ehuru »naturligtvis han icke mycket frågar efter sådant der».

Några frimärken sänder jag Dig äfven härjemte, så att bristen derpå ej må hindra Dig att låta oss höra af Dig.

Axel tackar Dig för gårdagens brefkort.

Du synes ej ännu ha' varit hos von Essens.

Som han i medlet af januari reser hit till Riksdagen, tycker jag det vore skäl att Du nu i december fore dit.

Kunde Du ej göra det nästa lördag, för att stadna der öfver söndagen? Mamma och syskonen helsa Dig hjertligen.

Pappa.

¹ Den 29.11 överlämnades Amalia Lindgrens oljemålning, som tillkommit genom insamling bland Postverkets personal med anledning av att A. W. Roos varit generalpostdirektör i 10 år (nu i Postmuseum).

² Johan Nordenfalk, Roos' sväger.

³ Pontus Fredrik Teodor Winroth (1810—1899), departementschef i Generalpoststyrelsen och 1870—1886 postdirektör i Stockholm.